

مذاکرات مجلس شورای ملی

صورت مشروح مذاکرات مجلس شورای ملی روز سه شنبه (۲۶) آبان ماه ۱۳۳۹

فهرست مطالب :

- ۱- قرائت اسامی غائبین جلسه قبل .
- ۲- بیانات قبل از دستور - آقایان : دکتر رشتی - مهندس سهم الدینی - روستا - مهندس اخوان - فرهادپور - تیمسار نکوزاد .
- ۳- تصویب صورت جلسه .
- ۴- تقدیم يك فقره لایحه بوسیله آقای دکتر وحیدی وزیر کشاورزی .
- ۵- تقدیم يك فقره لایحه واسترداد لایحه وظایف نگهبانان بانک ها بوسیله آقای صادق احمدی معاون وزارت دادگستری .
- ۶- طرح گزارش شور اول کمیسیون تولیدات کشاورزی و مواد مصرفی راجع به لایحه بخشودگی بقیه بدهی عشار فارس بابت بدهیهای شکر و بهره و خسارت .
- ۷- طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون کشور راجع به لایحه گذرنامه و ارسال به مجلس سنا .
- ۸- اعلام وصول و قرائت نامه های مربوط بدو فقره لایحه قانونی از مجلس سنا .
- ۹- اعلام وصول و قرائت سه نامه رسیده از دولت در اجرای قانون نحوه خرید ماشین آلات .
- ۱۰- قرائت دستور و تعیین موقع جلسه بعد - ختم جلسه .

مجلس ساعت ده صبح برباست آقای عبدالله ریاضی تشکیل گردید

غائبین مریض - آقایان :

دکتر عدل - عجم - فولادوند - دکتر برومند - مهندس اردلان - مهندس بریمانی - ضیائی احمدی - پروفیسور مخبر فرهمند .

غائبین در رای - آقایان :

پرویزی - دهبیم - فتح الله مافی هر کدام بک رای .
۲- بیانات قبل از دستور آقایان : دکتر رشتی مهندس سهم الدینی - روستا - مهندس اخوان - فرهادپور - تیمسار نکوزاد
رئیس - تعلق های قبل از دستور را شروع میکنیم آقای دکتر رشتی بفرمائید .

دکتر رشتی - با اجازه مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی و همکاران گرامی ، مختصر گزارشی در باب

۱- قرائت اسامی غائبین جلسه قبل

رئیس - اسامی غائبین جلسه قبل قرائت میشود .
(بشرح زیر خوانده شد)

غائبین با اجازه - آقایان :

دکتر ضیائی - دکتر طالع - رضازاده - مهندس کیا مهندس بهرامزاده - بهادری - مصطفوی نائینی - مهندس ریاحی - دکتر صالحی - مهندس قادر پناه - حق شناس دکتر شریعت - اولیاء - دکتر خیر اندیش - فهیمی - مهندس معینی زند - دکتر وحیدنیا - اخلاقی - اهری - دکتر رضوی ساگینیان - شاهنده - محمد مانی .

دیر آمدگان و زود رفتگان با اجازه - آقای :

پردلی یک ساعت .

کنفرانس بین‌المجالس و تصمیمات مهمی که در این دوره کنفرانس که در شهر لاهه تشکیل شد و در کنفرانس گذشته اتخاذ گردید به عرض می‌رسد البته گزارش مفصل کتاباً به همه همکاران گرامی تقدیم خواهد شد که برای نگاهداری در دبیرخانه ضبط شود ولی بطور خلاصه برای اینکه در صورت جلسه مجلس شورای ملی ذکر بشود عرایضی عرض خواهم کرد. روز نهم ماه مهر جلسه کنفرانس بین‌المجالس در شهر لاهه تشکیل شد و تصمیماتی که در شورای بین‌المجالس در بهار گذشته اتخاذ شده بود با اضافه تصمیمات جدیدی که در شور ابوسیله نمایندگی هاباً آنها اضافه شده بود مطرح شد. تصمیمات مهمی که در کنفرانس بین‌المجالس امسال اتخاذ شد عبارت بودند اول موضوع نقش سیستم‌های تعاونی در پیشرفت کشورهای در حال توسعه. مقرر کمیسیون اقتصادی بین‌المجالس که این قطعنامه را مطرح نمودند آقای دکتر یزدان‌پناه نماینده ایران بودند که خودشان قبلاً قطعنامه‌ای که می‌شود گفت اساس قطعنامه مصوبه کنفرانس گردید در بهار گذشته پیشنهاد کرده بودند. و دبیرخانه کنفرانس بین‌المجالس فرستاده بودند. اساس این قطعنامه عبارت بود از اینکه پارلمانهای تمام کشورهای دنیا باید کوشش کنند از نهضت‌های تعاون و سیستم تعاون بطور کلی حمایت کنند و چون مادر ایران برای نهضت تعاون اهمیت و ارزش خاصی قائل هستیم و به پیروی از منویات ملوکانه می‌بایست این نهضت روز بروز تقویت و تحکیم بشود باین مناسبت نمایندگان ایران علاقه خاصی در این زمینه نشان دادند و در بحث عمومی هم قیلاشکت کرده بودیم و سیاست عمومی پارلمان و دولت ایران را توضیح دادیم. قطعنامه دیگری که بسیار مهم بود و آنهم برای ملت و دولت ایران ارزش خاصی دارد. موضوع استفاده از منابع دریا و منابع زیر کف دریا بود که بسیار از لحاظ صنایع آینده دنیا اهمیت دارد بخصوص از لحاظ اینکه باید از استفاده‌های نظامی از این منابع عظیم جلوگیری بشود بخصوص در کشور خودمان در خلیج فارس دولت ایران حقوق بسیار زیادی دارد از نظر فلات قاره و استفاده از منابع زیر دریا و خوشبختانه از لحاظ منابع خلیج فارس در دریف منابع زیر دریایی آزاد حساب نمیشود زیر خلیج فارس دریایی است که منابع

زیادی دارد و این منابع بصورت منابع فلات قاره‌ای باید مورد استفاده کشورهای ذینفع قرار بگیرد همانطور که عرض کردم هم از لحاظ استفاده غیر نظامی از این منابع و هم از نظر جلوگیری از آلودگی و آب بسیار شایان توجه بود بخصوص کشورهای که در جوار دریاها هستند خیلی نگران هستند که صنایع زیادی در اطراف دریاها بر باشند و ممکن است فاضل آب آنها را آلوده بکنند و آب دریاها را یا منابع زیر دریا را ازین ببرد. قطعنامه دیگری که تصویب شد مربوط بود به نقش پارلمانها در تحکیم مبانی صلح و امنیت بین‌المللی چه در سطح منطقه‌ای و چه در سطح جهانی در خصوص همکاریهای بین‌المللی منطقه‌ای و نقش پارلمان در همکاریهای اقتصادی بین‌المللی نیز قطعنامه‌ای صادر شد که نمایندگان ایران نیز در بحث عمومی مربوط به آن شرکت داشت و آقای سناتور بوذری بیاناتی ایراد داشتند. در زمینه طرق خاتمه دادن به استثمار و استعمار جدید که آنهم یکی از مسائل بسیار حاد بین‌المللی است و در تمام سازمانهای بین‌المللی امروز مورد بحث و توجه است نیز بحث بسیار مفصل شد و در بحث عمومی آنهم نمایندگی ایران سهم بود و بیاناتی جناب آقای دکتر ضیائی از طرف نمایندگی ایران ایراد داشتند که مورد توجه قرار گرفت بخصوص کشورهایی که از حمایت کامل سازمانهای بین‌المللی برخوردار بودند مانند ممالک جدید التاسیس با کشورهای جدید الاستقلال بخصوص در قاره آفریقا و اهمیتی که آنها به تصمیمات بین‌المللی میدهند بسیار شایان توجه بود. در مورد خاور میانه عربی هم قطعنامه‌ای ملایم تصویب رسید که اقداماتی که سازمان ملل متحد تا کنون کرده است مورد توجه و حمایت باشد همکاران محترم لابد بیخاطر دارند که در ۲۲ نوامبر ۱۹۶۷ قطعنامه بسیار مهمی در سازمان ملل متحد تصویب رسید که دولت شاهنشاهی ایران هم آنرا مورد حمایت قرار داد و هنوز هم قطعنامه‌ای است که دستور العمل سازمانهای بین‌المللی را تشکیل میدهد. حالاً میرسیم به مطلب مهمی که در روزهای اخیر بخصوص در مملکت ما بسیار اهمیت پیدا کرده و آن عبارتست از دزدی هوایی و ربودن هواپیما و گرو گرفتن مسافران بیگانه‌ای که در هواپیما سفر میکنند. در این باره باید عرض برسانم که اقداماتی که

سازمانهای بین‌المللی - انجام داده‌اند بخصوص سازمان بین‌المجالس سابقه طولانی دارد. در روز چهارم آوریل گذشته که مطابق ۱۵ فروردین ماه بود شورای بین‌المجالس با اتفاق آرا قطعنامه‌ای تصویب کرد که کمیسیون حقوقی و پارلمانی اتحادیه بین‌المجالس هم قبلاً آنرا تصویب کرده بود و آن عبارت از این بود که در زمینه تأمین آزادی مرادات و حمل و نقل هوایی باید چه تصمیماتی پارلمان‌های دنیا اتخاذ کنند. در آن موقع شورای بین‌المجالس موافقت کرد که آن مسأله نظر به اهمیتی که دارد در دستور کمیسیون حقوقی و پارلمانی اتحادیه بین‌المجالس باقی بماند تا پس از مطالعات و تبادل نظری که در این فاصله بین جلسه بهار و پاییزه شورا و همچنین پنجاه و هشتمین کنفرانس بین‌المجالس در لاهه بعمل می‌آید قطعنامه مفصل و کامل مطرح و تصویب گردد. متن تصمیمات شورای بین‌المجالس از طرف دبیر کل آن اتحادیه به کلیه سازمانهای بین‌المللی که مؤثر بودند در اینکار توزیع شد سازمانهایی که از تصمیمات اتحادیه بین‌المجالس یا خبر شدند عبارت بودند از:

- ۱ - سازمان ملل متحد در نیویورک.
- ۲ - سازمان بین‌المللی هواپیمائی کشوری در مونترال کانادا.
- ۳ - مؤسسه حمل و نقل بین‌المللی بیاباناکه اخیراً کنفرانسی در تهران تشکیل داد.
- ۴ - فدراسیون بین‌المللی خلبانان هواپیما.
- ۵ - شورای بین‌المللی ضاحیان هواپیما و خلبانان.
- ۶ - کنفرانس اروپائی هواپیمائی کشوری.

تمام این سازمانهای بین‌المللی از اقداماتی که درباره جلوگیری از دزدی هواپیما و اختلال در امر ارتباطات هوایی بین‌المللی بعمل آمده قدر دانی کردند و اطمینان دادند که آنها نیز در محکوم ساختن و ممانعت از اینگونه جنایات بین‌المللی خواهند کوشید. بخصوص سازمان ملل متحد اظهار تمایل نمود که در آینده نیز از اقدامات اتحادیه بین‌المجالس در این خصوص با خیر گردد و با اتحادیه مزبور در تماس باشد و اما قطعنامه‌ای که در ۱۶ مهر ماه با ۸ اکتبر در پنجاه و هشتمین کنفرانس بین‌المجالس در لاهه

در خصوص جلوگیری از دزدی هواپیماها و اختلال در امر هواپیمائی و ارتباطات هوایی بین‌المللی به تصویب رسید. قبلاً توسط کمیسیون حقوقی و پارلمانی بین‌المجالس تنظیم و تصویب شده بود و چون در این اواخر مسئله مختل شدن اقلیت هوایی بسیار مورد نظر گروه‌های پارلمانی بود بدون بحث مفصل و با اختلاف نظری تصویب رسید. در این قطعنامه کنفرانس بین‌المجالس پس از اظهار نگرانی درباره اقدامات افراد و بنا گروه‌های خرابکار که موجب خطر نیست به جان و مال مسافران بی‌گناه هواپیماها میگردند و همچنین با اشاره به مذاکرات و تصمیمات فعلی اتحادیه بین‌المجالس و قطعنامه‌های شورای امنیت سازمان ملل متحد در این باره نکاتی چند را به پارلمانهای دنیا تذکره میدهد.

اول - کنفرانس بین‌المجالس شدیداً عملیات خرابکارانه و دزدی هواپیما و بخطر انداختن جان مسافران و در گرو نگاهداشتن مسافران بمنظور کسب امتیازات سیاسی از دولت‌ها را محکوم مینماید.

دوم - از دولت‌ها و مقامات مربوط دعوت مینماید که هر چه زودتر قراردادهایی با مجازات‌های شدید برای متخلفین مقررات بین‌المللی هواپیمائی کشوری منعقد نمایند و بدین ترتیب دولت‌ها را وادار نمایند که اگر کشوری جنایتکاران هوایی یعنی دزدان هواپیماها و خرابکاران را در خاک خود راه دهد علیه آن کشور مجازات‌هایی تعیین کنند تا چنین جنایتکاران در هر جا که باشند شدیداً مورد مجازات قرار گیرند.

سوم - قبل از حصول چنین قراردادهائی بهتر است که دولت‌های ذینفع با قراردادهای دوجانبه‌ای و وسائل استرداد جنایتکاران بین‌المللی را فراهم سازند. چهارم - امیدوار است کنفرانس سیاسی دسامبر آینده که در لاهه منعقد میگردد موجب خواهد شد که یک کنوانسیون بین‌المللی مؤثری برای جلوگیری از توقیف یا ربودن هواپیماهای مسافربری تنظیم گردد و بالتبعه مشکل دزدی هوایی یا همکاری عموم ملل و دولت‌ها مختل گردد. پنجم - کنفرانس بین‌المجالس از اقداماتی که

سازمان بین‌المللی هوانوردی در متراژ عمل می‌آورد مانند تصمیماتی که آن سازمان در سپتامبر سال جاری اتخاذ نموده پشتیبانی میکند.

ششم - از سازمان ملل متحد می‌خواهد که هر اقدامی برای جلوگیری از مختل ساختن ارتباطات هوایی و هوانوردی کشور لازم است بعمل آورد.

این بود آنچه در زمینه جلوگیری از ربودن هواپیماها و بخطر انداختن جان مسافران از طرف کنفرانس بین‌المجالس انجام شده است و چون هم در سازمان ملل متحد و هم در کنفرانس اخیر یاتا و سازمان بین‌المللی هواپیمائی کشوری عموم صاحب نظران را باین مسئله توجه خاص دارند. انشاءالله راه‌حلی که عملاً بتواند از این

جنایات مهیب و تازه بین‌المللی جلوگیری نماید بدست خواهد آمد. البته همکاران عزیز باید بخاطر داشته باشند که اقداماتی که دولت‌ها می‌توانند انجام دهند باید از طریق سازمانهای بین‌المللی که دولت‌ها در آنجا

نماینده دارند انجام بشود. چون اتحادیه بین‌المجالس یک سازمان بین‌المللی است و از گروه‌های پارلمانی تشکیل شده و قوه اجرائیه ندارد در صورتیکه سازمان ملل متحد و سایر سازمانهای مشابه آن از نماینده‌های دولت‌ها تشکیل شده و اگر اقدامی باید بشود آن سازمانها باید انجام دهند

باین جهت است که اتحادیه بین‌المجالس از سازمان ملل می‌خواهد که هر چه زودتر هر اقدامی که لازم است بعمل بیاورد و دولت‌ها به پارلمان‌هایشان قوانین لازم‌الاجرا بپیشنهاد کنند و هر چه زودتر تصویب شود. خوشبختانه در کشور ما

همزمان با شیوع این جنایات‌ها که در این ناحیه از دنیا بوقوع پیوست این فکر قوت گرفت و بصورت طرح قانونی تحت رسیدگی و مطالعه است که هر چه زودتر بتصویب پارلمان برسد و پس از آنکه بتصویب رسید ما هم میتوانیم با اتحادیه بین‌المجالس و همچنین به سازمان ملل متحد نشان بدهیم که برای جلوگیری از اینگونه جنایات از هیچ اقدامی

فروگذار نخواهیم کرد. متأسفانه بعضی از ممالک بخصوص همسایه غربی ما حتی به مقررات و قوانین بین‌المللی پشت پا می‌زنند و ما از این جهت بسیار نگران هستیم و امیدواریم

که در آینده نزدیک آنها هم براه راست هدایت شوند. متشکر (احسن - احسن).

رئیس - آقای مهندس سهراب‌الدینی بفرمائید.

مهندس سهراب‌الدینی - با اجازه مقام محترم ریاست. همانطور که همکاران عزیز اطلاع دارند شاهنشاه آریامهر روز شنبه هفته گذشته برای یک بازدید سه روزه بشیراز نزول اجلال فرمودند. شیراز در میان شهرهای ایران این افتخار را دارد که سالی چند بار دیدار شاهنشاه گرامی خود نائل میشود و توجه خاص شاهنشاه آریامهر پایه و اساس پیشرفت و ترقی و آبادانی بیشتر استان فارس بخصوص شیراز است (صحیح است).

در این سفر بعثت تصادف با ایام ماه مبارک رمضان شاهنشاه آریامهر امر به حذف کلیه تشریفات فرموده بودند معذک مردم شیراز باشوق و شغف فراوان برای استقبال از موبک پدر تاجدار خود در سراسر مسیر اجتماع کرده و با فریادهای جاوید شاه مقدم شاهنشاه را گرامی میداشتند

شاهنشاه آریامهر در این سفر آموزشگاه نابینایان شوریده شیرازی را که بهمت باشگاه لاینز ساخته شده است و در آن ۲۰ دختر و پسر نابینا بطور شبانه‌روزی نگهداری میشود و نیز بخش تشخیص بیماریهای قلبی و دستگاه جراحی باز قلب را که برای نخستین بار در ایران شروع بکار میکنند در بیمارستان سعدی همچنین آموزشگاه بیماری روزبهان و بخش نوتوانی بیمارستان حافظ وابسته بدانستگاه پهلوی را گشودند و از قسمت‌های مختلف این واحدها بازدید فرمودند.

شاهنشاه آریامهر در بازدید از واحدهای درمانی دانشگاه پهلوی آقای دکتر نهنودی را مورد تقدیر مخصوص قرار دادند و فرمودند امیدوارم در بهار آینده که بشیراز می‌آیم شاهد پیشرفت‌ها و کارهای تازه این واحد علمی پیشرفته باشیم، شاهنشاه آریامهر در روز دوم توقف در شیراز بازدید از بخش ماشین آلات کشاورزی دانشکده کشاورزی و آزمایشگاه نمونه ژئوتکنیک دانشکده مهندسی دانشگاه پهلوی

و نیز قسمتهای مختلف مرکز پیاده‌ارنشوم و پایگاه حمل و نقل هوایی برداختند و در پایان بازدید سه روزه تلویزیون فارس مرکز شیراز را افتتاح فرمودند.

هیچگونه کوشش و فعالیتی دریغ تمیدارند از طرف قاطبه ملت ایران بخصوص مردم شیراز صمیمانه تشکر و سپاسگزاری نمایم (احسن).

شاهنشاه قبل از عزیمت بتهران همانطور که در سفرهای گذشته هم برای زیارت بحرم حضرت شاهچراغ تشریف فرما میشدند بحرم شاهچراغ مشرف شدند و ضمن زیارت و پرده برداری از ضریح خاتمی که بدستور شهبانوی متدین و نیکوکار به بهترین وجهی تهیه شده بود در نماز جماعت نیز شرکت فرموده و افتخاری برافتخارات زائرین مرقده شاهچراغ افزودند شاهنشاه پس از انجام نماز حرم شاهچراغ را بقصد فرودگاه و عزیمت بتهران ترک فرمودند و مردمیکه در آن محل گرد آمده بودند باتکبیر و صلوات شاهنشاه آریامهر را بدرقه نمودند.

در پایان عرایض خواستم نظر وزارت راه را به اسفالت راه شیراز - اردکان جلب نموده و توجه دهم که چون اردکان فارس از نظر آب و هوا یکی از نقاط ییلاقی شیراز بوده که برای جلب توریست بخصوص شیخ‌نشین های خلیج فارس برای شیراز جنبه حیاتی دارد وزارت راه ساختمان و اسفالت راه زبور را جزء برنامه راهسازی امانی خود قرار داده تا علاوه بر استفاده جهت جلب توریست راه مذکور که مرکز فرمانداری کل که کیلوبه را به شیراز می‌پیوندد بصورت قابل استفاده ای در آید. متشکرم بقیه وقتم را به آقای روستا میدهم (احسن - احسن).

رئیس - آقای روستا بفرمائید.

روستا - برای بنده موجب کمال افتخار است در این موقع که لایحه نظام صنفی از طرف دولت خدمتگزار جهت تصویب بمجلس محترم تقدیم شده مطالبی را باستحضار ریاست محترم مجلس و نمایندگان محترم میرسانم.

ملت‌های مغرب زمین که امروز چشم و چراغ دنیا و روشن بخش جهان‌یان شده‌اند و عبارت دیگر مردمی که دنیا را اسیر اختراعات و اکتشافات خود ساخته و چرخهای عظیم جهانی راتحت نفوذ و باراده مغزهای متفکر خود قرار داده‌اند زمانی تماشاگر صحنه بی‌رقیب ملل شرق بودند. روزی از مردم مشرق زمین الهام میگرفتند و باستان ادب و معارف و فرهنگ آنان سر تعظیم فرود می‌آوردند.

تلویزیون فارس - مرکز شیراز روز چهارم آبان سال ۱۳۴۸ کار آزمایشی خود را آغاز کرد.

مرکز تلویزیونی شیراز که روز هجدهم آبانماه جاری از طریق رله برنامه های تهران هم وسیله شبکه میکروویو در پیشگاه مبارک شاهنشاه آریامهر افتتاح گردید در زمینی بمساحت ۶۰ هزار متر مربع که از طرف دانشگاه پهلوی به اختیار سازمان تلویزیون گذارده شده ساختمان گردیده که در حدود شش هزار متر مربع آن زیر بنا قرار دارد در قسمت تولید این مرکز: لابراتوار مجهز فیلم و عکس استودیو اخبار سالن نمایش فیلم - استودیو دوبلاژ - اطاق های مونتاژ و سالن تمرین تعبیه شده است بسبب موقعیت خاص جغرافیائی شیراز و کوهپایه‌ای که آنرا احاطه کرده است آنتن تلویزیون بطول ۲۰ متر در بالای تپه بلندی و در محلی غیر از ساختمان مرکز قرار گرفته قدرت تشعشع آنتن این فرستنده در حال حاضر ۲ کیلووات و منطقه ای بوسعت ۵۰ کیلومتر را می‌پوشاند که علاوه بر برنامه محلی مردم شیراز از برنامه کانالهای ۳ و ۷ تهران از طریق میکروویو استفاده می‌نمایند و تا پایان برنامه چهارم نیز اغلب نقاط فارس از این برنامه‌ها استفاده خواهند کرد تلویزیون شیراز نیز دارای دو استودیویکی استودیوی بزرگ که از آن برای ضبط برنامه‌های نظیر تئاتر و مسابقات استفاده میشود و یک استودیو برای بخش اخبار و تولید برخی برنامه های دیگر و کمک به بخش برنامه‌هایی که از تهران فرستاده میشود میباشد.

تلویزیون شیراز پس از تهران بزرگترین مرکز از شبکه تلویزیونی سراسر کشور است و بنای دومین مرکز بزرگ تلویزیونی در شیراز بعثت وجود فعالیتهای فرهنگی گوناگون دانشگاه بزرگ پهلوی - برگزاری سالیانه جشن هنر در این شهر است که از دبیران مهدادب و فرهنگ ایران نام داشته است.

در اینجا لازم میدانم از توجه دولت خدمتگزار هویدا و بخصوص مسئولین و کارکنان جوان سازمان تلویزیون ملی ایران که با کمال علاقه و پشتکار خستگی ناپذیری در اجرای منویات شاهنشاه آریامهر برای توسعه شبکه‌های تلویزیونی بمنظور گسترش دانش و فرهنگ و تجمیر افکار عمومی به نور فرهنگ و رویداد های جهان از

به ترقیات مشرق خیره میشوند و برای رسیدن به هدفی که ترقی ملت را در برداشت و به آرمانی که پیشرفت و ارتقاء مقام انسانی بشمار میرفت چشم می دوختند و با چشم دل میدیدند تا دریافته که رمز ترقی و پیشرفت آن ملل در چیست تدبیر و کیاست و راه و رسم اداره و سیاست را فرا گرفتند و از خوان نعمت تمدن مشرق زمین تبع گرفتند. درس آموختند و بر پایه های محکم علم ستونهای استوار و بر آن ستونها بناهایی زیبا برپاداشتند (صحیح است).

و امروز ملت ارجمند ایران تحت هدایت شاهنشاه مؤمن بمقدسات مذهبی، مؤمن بمقدسات ملی و مؤمن بترقیات روز افزون کشور در راه تجدید عظمت گذشته باز هم در حان جهش و کمال است اما جهشی که تاریخ نظائرش را کمتر در نقش خود ظاهر کرده است. انقلاب بزرگ و تحول عمیق و ریشه داری که در ستون اجتماعی و ملی این سرزمین کهن بر رهبری پیشوای محبوب ما و بدست فرزندان این آب و خاک صورت گرفته سندی محکم و قاطع و گویا و حاکی از درایت و کردانی و واقع بینی رهبر خردمند این ملت کهنسب که دوست و بیگانه بحقیقت و عظمت این تحول صحه میگذارند (صحیح است).

آنچه واقعاً مایه رسیدن بکمال است اتحاد و اتفافی است که ملت ایران دارد و تحت رهبری خردمندان پیشوای خود برای تجدید عظمت دیرین بدون درنگ و تأمل می کوشد و معتقد است که رهبری پیشوای ملی مانه نهاد در زمینه سیاست خارجی و حفظ استقلال کشور موفقیت آمیز بوده بلکه حسن تدبیر شاهنشاه آریامهر با طرح و ابداع اصول انقلاب سیمای ایران را از آن شکل کهن قرون وسطایی بصورت مترقی ترین کشورهای جهان امروز در آورده است (صحیح است).

شاهنشاه ایران با انقلاب سفید و با استفاده از نیروی یزدانی و لایزال آنچه را که بسیاری از ملت ها با نثار خون نتوانستند بدست بیاورند بملت ایران تفویض فرموده است (صحیح است).

انقلاب سفید هرگز صورت یک رفم و اصلاح موقت و ظاهری ندارد بلکه اساسی ترین نهضتی است که زیربنای جامعه ایرانی را بمقتضای طبع دنیای امروز از نو بنا میکند

و بر اساس این زیربنای استوار و محکم، کاخ سعادت ایران فردا پایه بری میگردد.

بجرات میتوان گفت آنچه در این ربع قرن بدست توانای شاهنشاه آریامهر در ایران انجام یافته در تمام طول ٢٥٠٠ ساله تاریخ انجام نیافته و این ربع قرن از لحاظ تاریخی افتخارات بسیاری بر افتخارات کشور باستانی ما افزوده است.

انقلاب سفید بنا بر تأمین حقوق اجتماعی زنان کشور نیروی آنها را در خدمت کشور و مردم در آورده است (صحیح است).

انقلاب سفید شاه و مردم با طرح قانون اصلاحات ارضی حاصل ربع دهقان را بخود او باز گردانده و گروه عظیم دهقانان را از زمین خود و کشور خود بیابند و علاقمند ساخته است (صحیح است).

انقلاب سفید با شرکت ساختن کارگران در سود کارخانه، حق گروه زحمتکش را با آنان باز داده و با این اصلاحات عمیق طرح استقلال اقتصادی و سیاسی ایران را کامل کرده و زمینه هر گونه مداخله و پیشرفت امپریالیسم را در جامعه ایران بکلی تسدود و غیر ممکن ساخته است.

انقلاب سفید شاه و مردم سپاهیان دانش را برای ریشه کن کردن جهل و بر انداختن ریشه بیسوادی و بروستاها گسیل داشت و سپاهیان بهداشت بفرمان شاهنشاه برای حفظ سلامت و نیروی بدنی سه چهارم ملت ایران بخدمت قرار گرفت و سپاهیان ترویج و آبادانی برای ایجاد یک تحول عظیم در زندگی روستائیان رهسپار کلیه نقاط مملکت گردیدند (صحیح است).

باید مدتی بگذرد و اثرات معجزه آسای انقلاب سفید بهتر مشهود گردد تا تسلهای آینده بدانند در این زمان ملتی بزرگ و باستانی بر رهبری شاهنشاه خردمند خود چه تحول عظیمی در زندگی خویش ایجاد کرده است. حسن تدبیر شاهنشاه ایران و ثمرات و برکات انقلاب سفید شاه و مردم تنها بملت ایران اختصاص نداشته و رهبران بسیاری از کشورها اصلاحات اساسی کشور خود را به پیروی از شاهنشاه ما آغاز کرده اند و در میان رجال سیاسی و رهبران دنیای امروز کمتر رهبری را میتوان یافت که از جمیع جهات

بشاهنشاه ایران قابل مقایسه باشد این موجب افتخار ماست که در عصری که اغلب کشور های جهان در زیر تشنجات سیاسی میلزند در کشور ما نیروی ملی جهت اجرای برنامه های انقلابی و بشمر رساندن نهال انقلاب شاه و ملت بتلاش صمیمانه خود ادامه میدهد.

این موجب مباهات ماست که بفرمان شاهنشاه تشکیل شرکتهای سهامی زرعی در سراسر کشور نفع میگیرد و در واقع منافع دهقانان زحمتکش را که با تلاش همه جانبه خود مایحتاج زندگی مردم را از زمین تحصیل مینمایند تأمین میسازد.

گذر طول تاریخ مشروطیت تشکیل انجمن های ایالتی و ولایتی برای ملت ایران بصورت یک آرزو در آمده بود که در عصر انقلاب بر رهبری شاهنشاه آریامهر این آرزوی دیرینه ملی بدنبال اصلاحات و اقدامات مفید، جامه عمل پوشید.

از آنجائیکه رهبری عالیقدر بر اساس درایت و کاردانی و حسن سیاست مملکت داری همواره خواست و تمایل ملت خویش را در نظر دارند و همیشه در جهت موافق اجرای تمایلات مشروع آنها مجاهدت میفرمایند مسأله اصناف و روابط آنها را با مردم که سالیهایتمادی است روشن نیست و میانست تحت یک ضابطه صحیح در آمد مد نظر و مورد توجه قرار دادند و سر انجام اوامر لازم صادر فرمودند تا بر اساس یک ضابطه معین روابط تولید کننده و مصرف کننده و همچنین فروشنده و خریدار روشن شود و خوشبختانه بنا توجه مخصوص جناب آقای نخست وزیر در اجرای اوامر هماهنگی اقدام لازم بعمل آمد و پس از تقریباً ١٤ ماه مطالعه و بررسی قوانین مربوط بنظام صنفی کشورهای مختلف مقرراتی توسط سازمان اصناف در این مورد نوشته شد که در کنگره تحقیقات حزب پهلدار انقلاب یعنی حزب ایران نوین مورد تصویب قرار گرفت و بصورت لایحه نظام صنفی بدولت پیشنهاد گردید که خوشبختانه مورد تأیید قرار گرفته و برای تصویب بمجلس تقدیم گردیده و یکمسیون خاص خود ارجاع شده است تا با بررسی کافی بتصویب نهائی مجلسین محترم برسد و انشاء الله هر چه زود تر برای اجرا ابلاغ شود.

آرزوی دیرینه اصناف، این طبقه زحمتکش که با کد یمن و عرق جبین در خدمت تمام طبقات اجتماع قرار دارند این بوده است که پس از سالیان دراز دارای یک چنین ضوابط قانونی برای اداره امور عمومی و اجتماعی خود باشند. روابطشان با افراد اجتماع که خریدار و مصرف کننده کالای آنها هستند روشن باشد و خوشحالند که در عصر انقلاب و در این موقع که آرمانهای مقدس و ملی مردم بهمت رهبر خردمند خویش یکی پس از دیگری اجرا میشود این آرزوی بسیار قدیمی و دیرینه که انجامش در تصور هم نمیگنجید نیز جامه عمل می پوشد و قطعاً مجلس محترم ٢٢ هم با تصویب آن صفحه درخشانی در تاریخ اقدامات خود بیادگار میگذارد.

طبقات اصناف در سراسر کشور از هیأت محترم دولت بخصوص جناب آقای هوبدآ که در امثال او امر هماهنگی لایحه مورد نظر آنها را جهت تصویب بمجلس شورای ملی تقدیم داشته سپاسگزار است و از برگزیدگان ملت که در این مکان مقدس گرد هم جمع می باشند و در تصویب لایحه نظام صنفی هریک بشهم خویش مشا اثر واقع میشوند کمال تشکر را دارند با اظهار تشکر (احسنت - احسنت).

رئیس - آقای مهندس اخوان بفرمائید.

مهندس اخوان - بنام خدا با اجازه مقام معظم ریاست و همکاران گرامی و قبل از آنکه در اصل موضوعی که مورد بحث بنده است وارد شوم لذا میخواهم مختصری راجع به فاجعه اخیر پاکستان عرض برسانم بطوریکه همکاران محترم استحضار دارند اخیراً طوفان وحشتناک و سیل تلفات و خسارات زیادی بملت و دولت و کشور همسایه ما پاکستان وارد آورده که موجب تأسف و تأثر فراوان ملت ایران میباشد (صحیح است) ملت ایران در این واقعه تأسف آور شریک غم و اندوه ملت مسلمان پاکستان بوده و از هر جهت برای کمک بخوهران و برادران پاکستانی آماده میباشد (صحیح است).

گروه شیر و خورشید سرخ ایران آمادگی خود را بملت پاکستان اعلام داشته و کمک های لازم را خواهد کرد ولی باید بگویم که فرد فرد ملت ایران آمادگی کامل دارند که با کمک های خود از غم و اندوه خوهران و

برادران پاکستانی خود بکاهند (صحیح است) و بدینوسیله از این ساحه مقدس هم‌دردی ملت ایران را بملت پاکستان ابراز میدارد (صحیح است).

موضوع دیگری که مورد صحبت بنده است راجع به دعوتی است که وزارت منابع طبیعی از کمیسیون منابع طبیعی کرده بود اعضاء کمیسیون مجلس شورای ملی (دروزهای ۷ و ۹ آبان ماه جاری) از کارهای انجام شده وزارتخانه مزبور در قسمتی از شمال کشور بازدید بعمل آوردند و برای آنکه مجلس شورای ملی نیز در جریان این بازدید باشد بطور مختصر مشاهداتی که بعمل آمده و همچنین توضیحاتی که توسط مسؤولان امر داده شده یا برابر بر و شورها یا دفترچه‌هایی که تهیه دیده بوده اند اطلاعاتی بدست آمده باستحضار میرساند:

برنامه روز اول بازدید از کارخانه چوب بری اسلام و قسمتی از جنگلهای طوالش که مورد بهره‌برداری قرار میگیرد. بود اطلاعات در این باره باین شرح است:

۱- کارخانه چوب بری اسلام از ۱۳۴۲ شروع بکار نموده در ابتدا از ۹۰۰۰ هکتار جنگل بهره‌برداری میکرده که اینک از ۵۰۰۰۰ هکتار بهره‌برداری میکنند.

۲- مقدار برش که در ابتدا ۱۴۵۰۰ متر مکعب بوده به حدود ۲۰۰۰۰۰ متر مکعب رسیده است.

۳- از جمله بهره‌برداری از این جنگلهای و برش چوب‌ها در کارخانه مزبور هر ساله حدود ۱۳۰۰۰۰۰ اصله تراورس است که احتیاجات راه آهن از این تراورس‌ها تأمین می‌شود و چون قبلاً احتیاجات تراورس راه آهن از خارج تهیه می‌شد و معمولاً بابت هر اصله ۴۰۰ ریال پرداخت میکردند از این بابت این کارخانه توانسته است مبلغ زیادی در مصرف ارز کشور صرفه‌جویی بکند.

۴- همانطور که روزنامه‌ها نیز نوشته‌اند بزودی کارخانه نیمه خود کار برای ساختن میل و دیگر لوازم چوبی متزل وارد خواهد شد.

۵- بهره‌برداری از جنگلهای روی اصول صحیح و علمی بوده بطوریکه درختی را که الان میاندازند تا نهال جای آن برشد کامل نرسد نخواهند انداخت و هیچوقت

جنگلی را در موقع بهره‌برداری لخت نکرده بلکه بهره‌برداری از هر قسمت جنگل چهار دوره ۲۵ ساله است.

۶- کارمندان و کارگران کارخانه با علاقمندی و جدیت کار خود را انجام میدهند و بهترین دلیل این موضوع یادداشتی است که جناب آقای مهندس ریاضی رئیس محترم مجلس شورای ملی در ۲۲/۹/۴۶ در موقع بازدید از کارخانه در دفتر یادبود مرقوم داشته‌اند و قسمتی از آن در اینجا بعرض میرسد (از تأسیسات صنعتی و راههای جنگلی شرکت بازدید بعمل آوردم با وجود مشکلاتیکه شرکت در ابتدای بهره‌برداری داشته است تاکنون توانسته است به بسیاری از آنها فائق آید تأسیسات ساختمانها و کارخانه و راهسازی شرکت بسیار جالب توجه و مستعد بهره‌برداری بیشتر میباشد... از خداوند مسئلت دارم و امیدوارم کارکنان این شرکت در پیش برد این خدمت بزرگه که بکی از اهداف رهبر خردمند ما شاهنشاه آریامهر است همواره موفق و مؤید باشند) روز دوم بازدید از شرکت سهامی شیلات بندر بلهوی بود که از این بازدید نیز مختصری بعرض میرسد:

۱- ۴۱۰۰ صیاد پروانه گرفته و در ۴۰ شرکت تعاونی صیادان که وسیله شرکت سهامی شیلات تقویت میشود شرکت دارند با آنکه شرکت می‌تواند صیادان وسیله ماشین تراکتور و غیره انجام دهد برای آنکه صیادان که کارشان صید ماهی بوده از کار نمانند عمل صید را آنها انجام میدهند.

۲- قبلا که صیادان عضویت شرکت تعاونی را نداشتند و ناچار بودند صید خود را روی مساعده و وامهائی که به نرخهای بهره زیاد از عدهای پولدار نزول خوار دریافت میکردند بآنها به قیمت که وام‌دهنده میخواست بفروشند هم اکنون میتوانند علاوه بر آنکه از شرکت خود مساعده دریافت بکنند صید خود را نیز به قیمت ثابت و خوبی به شرکت بفروشند بطور مثال ماهی سفید را از قرار هر کیلو ۷۰ ریال شرکت سهامی شیلات خریداری میکند که با هزینه ایکه خواهد داشت و کیلو ۱۰ ریال که حق فروشندگان است هر کیلو ۱۰۰ ریال دست مصرف کننده میرسد.

۳- درآمد طولانی که صید ماهی شمال در دست

۳۰ هزار تن بهره‌برداری خود را در سال برساند البته تصور نباید کرد که سطح ماهی سفید بزود بلند آرزوهای باشد که جواب تقاضیان را بدهد و باید اذعان کرد که اصولاً ماهی سفید از دریای خزر تنها منبع تولید صرف ماهی سفید ایران را تأمین کند و با آنکه شرکت با جدیت هر چه تمامتر در تکثیر ماهی سفید همانطور که بعرض رسید اقدام میکند معیناً آنکه بتواند ماهی سفید تنها بازار عرضه کنند ندارد و مردم باید از ماهی‌های نوع دیگر که همان خاصیت را داشته بقیمت خیلی ناچیز که بعضی‌ها تا کیلو ۲۰ ریال است استفاده کنند. روز سه‌شنبه بازدید از اجرای طرح واکنداری از ارضی جنگلهای جنگل‌های شمال بود که اطلاعاتی در آن زمینه بعرض میرسد:

۴- قسمت دیگری که دو سال است شدت مشغول کار هستند کسب آمار و اطلاعات جوی و وضعیت مرداب بندر بلهوی و غیره میباشد که متأسفانه سوابقی از قبل در شرکت وجود نداشته و با اگر هم باشد ناقصی داشته و قابل استفاده نیست اطلاعات در آن مورد از لحاظ صید ماهی - تکثیر ماهی - اکسیژن داخل آب و غیره که مال ضرورت را ندارد.

۵- شرکت سهامی شیلات در بدین سند سنگر تشکیلاتی با سرمایه ۳۵۰ میلیون ریال داده است که در آنجا تا آخرین متد علمی عملیات تکثیر ماهی انجام میشود بعلاوه در حوضچه‌ها و لایر اتوازهائی که مورد بازدید قرار گرفت پس از آنکه تخم ماهی‌ها را از شکم ماهی ماده خارج کردند با اسپر میکه از ماهی نر بیرون می‌آورند آغشته نموده و بهتر و بیشتر بدینوسیله در تکثیر ماهی اقدام میکنند.

۶- خوابی ایران که بهترین خوابی در دنیا میباشد کاملاً بطریق علمی و بطور تمیز و بهداشتی تهیه و در قوطی‌ها جوی داده میشود محصول خوابی ایران حدود ۲۰۰ تن میباشد که در کیلو ۲۵ تا ۴۵ دلار در بازار هدی خارجی فروش میرسد و سالانه از این طریق حدود ۶۰ میلیون تومان ارز برای کشور تهیه میکنند.

۷- در سردخانه‌های شرکت که در بعضی از آنها درجه حرارت حدود ۳۵ درجه زیر صفر بود ماهی‌های مختلف نگهداری میشود که در موقع بازدید تمام سردخانه‌ها معلو از ماهی‌های گوناگون بود و بطوریکه اظهار شد اغلب آنها غرضی و بی‌ان صابرات است.

۸- اخیراً شرکت سهامی شیلات شمال یک فروند کشتی ماهیگیری و ۵ قایق کمکی آن از اتحاد جماهیر شوروی بملغ حدود ۵۰ میلیون ریال خریداری کرده که بزودی تحویل داده خواهد شد و شرکت سهامی شیلات امیدوار است که بتواند سالانه بجای ۴ هزار تن صید ماهی فعالیتهای

۳۰ هزار تن بهره‌برداری خود را در سال برساند البته تصور نباید کرد که سطح ماهی سفید بزود بلند آرزوهای باشد که جواب تقاضیان را بدهد و باید اذعان کرد که اصولاً ماهی سفید از دریای خزر تنها منبع تولید صرف ماهی سفید ایران را تأمین کند و با آنکه شرکت با جدیت هر چه تمامتر در تکثیر ماهی سفید همانطور که بعرض رسید اقدام میکند معیناً آنکه بتواند ماهی سفید تنها بازار عرضه کنند ندارد و مردم باید از ماهی‌های نوع دیگر که همان خاصیت را داشته بقیمت خیلی ناچیز که بعضی‌ها تا کیلو ۲۰ ریال است استفاده کنند. روز سه‌شنبه بازدید از اجرای طرح واکنداری از ارضی جنگلهای جنگل‌های شمال بود که اطلاعاتی در آن زمینه بعرض میرسد:

۱- در منطقه در دست واکنداری شتر و دیالامده قریب ۶۰۰۰ هکتار طبق ۶۳۸ قرار داد واکندار گردیده که کلاً با جزئی طرح خود را پیاده کرده و مشغول تهیه عمیبت جهت بهره‌برداری از طریق احداث باغهای مرکبیت صنوبر کاری و دامپروری و غیره هستند از نظر اقتصادی اهمیت این کار آن است که حد اقل مخارجی که برای احیاء این پیشه‌ارها و جنگلهای پوشیده و مملو از تنوع زار انجام میشود حدود ۱۸۰۰۰۰۰۰ (صد و هشتاد میلیون) ریال است که بایکصد و پنجاه

میلیون ریال که بابت اجاره از متقاضیان اخذ گردیده و کل آن صرف جاده کشتی در این اراضی شده است در محال هزینه شده است که حداقل نصف میزان مزبور که ببالغ بر یکصد و شصت و پنج میلیون ریال میگردیده کار گذاشته شده است و اگر مزید کار گزراد در روز صدریان بحساب آوریم بیا ایجاد این کار عمرانی در یکسال و نیم گذشته در حدود ۱۶۵۰۰۰۰ (یک میلیون و ششصد و پنجاه هزار) کار گزر روز بکار رفته است و با این اشتغالات باسانی نمی‌توان هم اکنون یک نفر کار گزر بدهد در باروزی ۱۶۰ ریال برای انجام امور کشاورزی استفاده نمود بعلاوه حداقل اگر برای هر قطعه واکنداری یک نفر نگهبان و یک نفر باغبان لازم باشد تقسیم این اراضی برای حدود ۱۴۰۰ نفر بطور مستمر کار ایجاد کرده است.

۲- از راههایی که برای نفوذ داخل این اراضی میباشد و وزارت منابع طبیعی احداث کند بازدید بعمل آمد حدود ۱۷۰ کیلومتر راه اصلی و فرعی که باید احداث شده

قسمت اعظم کارهای آن باتمام رسیده است و این راهها که در وضعیت دشوار طبیعی بوده بشکل خوبی از لحاظ زیر سازی و شن ریزی انجام شده و براحتی میتوان در آن ایاب و ذهاب نمود این راهها که باعث ارتباط بسیاری از دهکدهها نیز شده است خود باعث رونق اقتصادی دهکدههای مزبور گردیده و در آینده اثرات این راهها بیشتر مشهود خواهد گردید.

۳- برای آنکه اشخاصی که طرح صنوبر کاری عرضه کرده اند بتوانند از انواع بهتر صنوبر در قطعات خود کاشت نمایند وزارت منابع طبیعی در زمینی به وسعت حدود ۳۰ هکتار اقدام به آزمایش های انواع صنوبر نموده علاوه از لحاظ فاصله درختان صنوبر آزمایش های دیگری انجام میدهد که نتیجه آن را بعداً در دسترس متقاضیان بگذارند گرچه فعلاً این طریق نمیتواند جوابگوی متقاضیان بسیار صنوبر کار باشند ولی امید میرود وزارت منابع طبیعی رأساً اقدام به پیاده کردن این آزمایشها و تکثیر صنوبرهای آزمایش شده را بکند تا متقاضیان بتوانند نهال خوب و مطمئن و به قیمت ارزان تهیه کنند.

در موقع مراجعت که از جاده چالوس به تهران بود در ضمن عبور قسمت هائی در دو طرف جاده بچشم میخورد که وزارت منابع طبیعی توانسته بود قسمت های لخت شده را مصنوعاً جنگل کاری کند چون میزان رطوبت کم و در حدود ۲۰۰ - ۳۰۰ مایلتر و خاک آن فرسایش یافته و فوق العاده کم است درختکاری با انواع بخشیکی از قبیل سرو نقره ، زرین کاج تهران ، کاج بروسیا انجام میگردد عمده هدف از کاشت این اراضی سبز کردن این مناطق که در مجاورت راههای توریستی شمال قرار گرفته میباشد که ضمناً موجب حفاظت خاک و تغییرات اکولوژی منطقه خواهد گردید آنچه اظهار شد قریب ۲۷۰۰ هکتار از این نوع اراضی درختکاری شده و در حدود ۶ میلیون اصله نهال بکار رفته است.

در خاتمه عرایض اینجناب از طرف کمیسیون منابع طبیعی مجلس شورای ملی از وزارت منابع طبیعی که موجبات این بازدید را فراهم آورده اند و همچنین از جناب دکتر احمدی معاون محترم آتوزارخانه و دیگر همکارانشان

که در این مسافرت توضیحات کاملی باعضاء کمیسیون داده و پذیرائی و محبت نموده اند سپاسگذاری مینمایم و از نمایندگان محترم مجلس شورای ملی که بعرایض توجه فرموده اند تشکر مینمایم (احسنت - احسنت).

رئیس - آقای فرهادپور بفرمائید.

فرهادپور - همکاران محترم باین نکته توجه دارند که امروز بیست و ششم آبان ماه مصیاف با روزی است که قریب نیم قرن پیش سردار بزرگ ایران اعلیحضرت رضا شاه کبیر از معدودی قوای پراکنده ژاندارم دیویژن قزاق و بریکادمر کزی ارتش نوین ایران را پایه گذاری فرمودند بهمین مناسبت روز ۲۶ آبان ماه بفرمان مبارک شاهنشاه آریامهر روز ارتش نامگذاری شده است و جادارده که ملت ایران هر سال در این روز فرخنده برای پایه گذاری و تأسیس ارتش جشن بگیرند زیرا که بحق آنچه در ۴۹ سال گذشته انجام شده در سایه تشکیل چنین ارتش قوی و نیرومندی بوده است (صحیح است) اگر به نیم قرن گذشته برگردیم. ناامنی ها، خود مختاریها و تجاوزات فئودالها و خوانین رادر نقاط مختلف مملکت بیادیاوریم و بعد اثری که ایجاد امنیت در پیشرفت برنامه های آبادانی مملکت داشته است بر آورد و سنجش بکنیم خواهیم دید آنچه بحق امروز ما داریم قسمت بزرگ و اساسی آن نتیجه امنیتی است که بر اثر وجود ارتش نیرومند و سراسر ایران بوجود آمده است (صحیح است) تا بحال سوم اسفند هر سال را ملت ایران بعنوان یک روز تاریخی بسیار عزیز جشن میگیرد که عظمت آن برای ما همیشه بسیار عزیز و گرامی است و در نظر ما همیشه محفوظ و جاودان است تا امروز ملت ایران روز ۲۱ آذر روزی را که ارتش شاهنشاهی توفیق یافت قسمتی از خاک وطن ما را که بدست مشتکی گمراه و منحرف در حال جدائی بود به مام مین برگرداند جشن میگیرد و بنام روز نجات آذربایجان و اثر مستقیم کار ارتش همه در این جشن شرکت کرده و خواهیم کرد ولی چقدر بجا و شایسته است که روز ۲۶ آبان یعنی روزی که در ۲۵ عقرب سال ۱۳۰۰ سردار بزرگ ایران از مثنی نیروی پراکنده ارتش نیرومندی بوجود آوردند همه ساله جشن گرفته شود و ارتش ما امروز در پهنه خاور میانه باینکه از یک شباست دفاعی و طرفداری از صلح پیروی می کنیم ارتشی است نیرومند و

جوابگو در مقابل هر گونه فکر متجاوزانه ای که نسبت به مملکت ما بشود. قدرت امروز ارتش ما بآن قدرتی که در گذشته پایه گذاری شد قابل مقایسه نیست چه امروز ارتش شاهنشاهی ایران بصورت مدرن ترین و مجهزترین ارتشها برای دفاع از آب و خاک ایران و مرزهای ما بوجود آمده است مانور نیروی دریائی دز هفته گذشته بر آورد شدن آرزوی طولانی ملت ایران رادر ایجاد نیروئی در خلیج فارس بخوبی نشان داد که بجه صورت بر آورد شده است جشن نیروی هوایی قدرت هوایی ارتش شاهنشاهی ما را از نظر نیروی هوائی نشان داد و معرف آن بود که امروز ارتش ما با برهبری صحیح و خدمتگزاری صادقانه افسران تحصیل کرده و کار آزموده با پیشرفته ترین ارتش های دنیا برابری می کند اثر مستقیم این کار را ملت ایران با کمال سر بلندی در واقعه ای که قریب یکسال و نیم پیش از طرف دولت بعثی عراق بطور غیر متروقه نسبت به موجودیت ما. نسبت به شخصیت ما. استقلال ما و نسبت با احترام به پرچم ماسوه قصد داشتند نشان داد و دیدیم که این ارتش به چه نحو و بجه صورت و بجه کیفیت میتواند در این منطقه امنیت و آرامش موجود مملکت ما را حفظ بکند و در مقابل هر نیروی مخربی. هر فکر تجاوز کارانه ای از مرز و بوم ما دفاع بکند. بنظر من وظیفه هر فرد از افراد ملت ایران است که روز ۲۶ آبان را بصورت روزی که پایه گذاری ارتش نوین ایران شده است همه ساله جشن بگیرد و بداند که امنیت و آسایش، موجودیت و استقلال مین ما بستگی دارد به قدرت و نیرومندی ارتشی که تحت فرماندهی رهبر بزرگ ملت ایران شاهنشاه بزرگ ارتشتاران امروز به بهترین صورت تجهیز شده است و به بهترین کیفیت قابلیت دفاع از سرزمین ما را دارد (احسنت - احسنت).

رئیس - تیمسار نکوزاد بفرمائید.

قوای دیگری هم در جنوب کشور بنام اسپبار و پلیس جنرپ وجود داشت که مرکز اصلی آنها در شیراز و کرمان بود و تحت فرماندهی افسران انگلیسی اداره میشدند و اصولاً زیر نظر حکومت مرکزی نبودند مصیاف باین اوضاع و احوال اعلیحضرت فقید رضا شاه کبیر که قبل از کودتای ۱۲۹۹ فرماندهی آتریاد همدان را عهده دار بودند و در شمال ناحیه گیلان و مازندران به قلع و قمع اشرار مأموریت داشته و مشغول بودند بسبب عدم توجه برفع نیازمندیهای این عده از طرف دولت وقت جریان کودتای ۱۲۹۹ بااراده آهتین سردار رشید ایران بوجود آمد که بالنتیجه زمام امور قشون آن موقع باسنت فرمانهای کل قوا درید با کفایت سردار سپه قرار گرفت شالوده یکی نمودن این قوا و تشکیل قشون و تجدید سازمانها و سازمانها و برنگ نوین و تهیه اسلحه مدرن برای آنها ریخته شده که در ۲۶ آبانماه ۱۳۰۰ این نیت بمرحله عمل درآمد و قوای مسلح ما بنام قشون نام گذاری و پایه گذاری گردید که بعداً با همین قشون جوان بود که در سراسر کشور اصول فتوالتی و ماولک الطوائفی سر کوب و منکوب گردید چه فکر سردار رشید ایران یعنی اعلیحضرت فقید رضا شاه کبیر که دمی از زدودن تباهیائی که در کشور وجود داشت غافل نبود و اوضاع و احوال کشور را ملاحظه میفرمود که اثر ناامنی و هرج و مرج حکومت مرکزی فاقد قدرت اداره کشور بوده بدین سبب صندوق دوات تهی مال و منال مسافری در طرق و شوارع در معرض چپاول و غارت اشرار واقع میشد هرگز در کشی نقطه ای از کشور را شمول قدرت و اعمال نفوذ خود قرار داده بود صولت دوله هزاره ای در شرق منطقه خراسان - دوست محمدخان بلوچ در کرمان و بلوچستان - سردار صولت قشقائی در فارس - خزل خیز در خوزستان - خوانین الوار در غرب - اسماعیل آقا سمینشو در آذربایجان و کردستان - اشرار جنگلی در گیلان و مازندران اشرار ترکمان در دشت گرگان و گنبد هریک برای خود عنوانی بدست آورده و از اطاعت حکومت مرکزی سرپیچی مینمودند که وسیله همین قشون تحت رهبری شاهنشاه اعلیحضرت فقید منکوب شدند پس از بسط امنیت در سراسر کشور فرصتی حاصل شد و با ایجاد دانشگاه جنگ و استفاده از مستشاران و استادان و افسران فرانسوی در دانشگاه جنگ و دانشکده های تکمیلی و دانشکده افسری بسبب بالا بردن سطح اطلاعات

و تعیین و ترتیب نظامی اقدام شده از شهریور ۲۰ به بعد نیز تحت توجهت عالی آنحضرت همایون شاهنشاه آریامهر بزرگ ارتش ایران ارتش و بعد کسان خود رسید علاوه بر تجدید سازمان و سرو و برکت بر این احتیاجات روز اینک نیروهای مسلح شاهنشاهی اعلا از زمینی - هوایی - دریایی دارای سازمانترین اسلحه میباشد و از هر فرصتی نیز برای برآوردن سلاح اطلاعات کادر اعلا در صورت لزوم و شخصیتها که در جنگ جهانی دوم شرکت داشته اند جهت تشکیل کادر اسلحه ایران در اختیار می آید و استفاده از اطلاعات آنان و چه اعلا و فرماندهان در درجه داران جهت ضعیف دوردهای آموزشهای نظامی ارتش شاهنشاهی همه گونه آمدگی حفظ حدود و تجاوز کشور را دارند البته قسمتی را که همکاران محترم قبلاً از بنده بیاید فرمودند شایسته همین بود که به زبان مت باشد البته این قومی است که جمعی بر آنند بنده بعضی از این سربازان عرض می نمودم ولی اینطور که فرموده ایشاد ایشان نیز داشت ممکن است بیایند آن تأثیر را داشته

باشند برای اینکه خود را سربازان موافق قسمت مقرر آنان که دیگر به ایستایی روز بروز گشته این توفیق و قدرت روز افزون را برای برآوردن سربازان خواهد بود و امیدواریم که روز بروز با فداکاری خودشان که بر اثر بسط و توسعه تعلیمات در ارتش شاهنشاهی و برررسی شایستگیهای نوین سربازان میباشد بیشتر با بیشتر داشته باشیم و ترقیات و تیر و مندی روز افزون نیروهای مسلح شاهنشاهی را تحت رهبری فرمانده عالیقدر شاهنشاه آریامهر بزرگ ارتش ایران آرزو مندیم (احسن)

۳- تصویب صورت جلسه

رئیس - راجع به صورت جلسه دفعه گذشته نظری نیست؟ (اظهاری نشد) صورت جلسه تصویب میشود.

۴- تقدیم يك فقره لایحه بوسیله آقای دکتر وحیدی وزیر کشاورزی

رئیس - وارد دستور میشود آقای دکتر وحیدی بفرمائید

دکتر وحیدی (وزیر کشاورزی) - با اجازه ریاست معظمه و نمایندگان محترم - بطوریکه استحضار دارند با توجه بدفترایش سر جمع جمعیت کشور و بالای رفتن سطح زندگی مردم مصرف مواد و زمین حیوانی روز بروز در حال ازدیاد است و یکی از طرق تأمین گوشت جلوگیری از مرگ و میر

دامها و در نتیجه حفظ بهداشت دامهای کشور است و چون قوانین و مقررات موجود کافی برای تأمین منظور دولت نبود لذا لایحه ای در این زمینه برای نظام دام پزشکی و دام پزشکی کشور تهیه شده که جهت تصویب تقدیم ریاست محترم مجلس شورای ملی میشود.

رئیس - لایحه به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود. ۵- تقدیم يك فقره لایحه واسترداد لایحه وظایف نگهبانان بانکها بوسیله آقای صادق احمدی معاون وزارت دادگستری

رئیس - آقای صادق احمدی بفرمائید. **صادق احمدی** (معاون وزارت دادگستری) - این اجازه مقام معظم ریاست لایحه ای است در مورد اجازه حمل و استعمانت اسلحه توسط نگهبانان بانکها که تقدیم میکند و ضمناً لایحه ای که در تاریخ ۲۸ / ۱ / ۳۹ تحت عنوان وظایف نگهبانان بانکها تقدیم شده بود باین وزارت مسترد میشود.

رئیس - لایحه به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود. ۶- طرح گزارش شورای اول کمیسیون تولیدات کشاورزی و مواد مصرفی راجع به بخشودگی بقیه بدهی عشایر فارس بابت بهای شکر و بهره و خسارات را

رئیس - گزارش شورای اول بخشودگی بقیه بدهی عشایر فارس بابت بهای شکر و بهره و خسارات مطرح است قرائت میشود (بشرح زیر خوانده شد)

گزارش شورای اول کمیسیون تولیدات کشاورزی و مواد مصرفی بمجلس شورای ملی

کمیسیون تولیدات کشاورزی و مواد مصرفی در جلسه ۱۸ - آبانماه ۱۳۴۹ با حضور آقای رهبری معاون وزارت تولیدات کشاورزی و مواد مصرفی لایحه شماره ۸۷۶۰ - ۱۳ / ۵ / ۱۳۴۹ راجع به بخشودگی بقیه بدهی عشایر فارس بابت بهای شکر و بهره و خسارات را که بشماره ۱۳۷۵ چاپ گردیده است مورد رسیدگی قرارداد و بشرح زیر تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

لایحه قانون بخشودگی بقیه بدهی عشایر فارس بابت بهای شکر و بهره و خسارات

ماده واحده - سازمان قند و شکر اجازه داده میشود بقیه بدهی عشایر فارس را بابت بهای شکر و بهره و خسارات ضایق نظر کمیسیون مرگب از سه نفر از صاحبان صنایع غیر که دولت بانتخاب هیئت وزیران جزاً یا کلاً مورد بخشودگی قرار دهد یا با قسط وصول کند. در موارد بخشودگی بدهی عشایر و هزینه های ثبتی نیز به مأخذ و نسبت بخشودگی بدهی ساقط و غیر قابل مطالبه خواهد بود. ضوابط تشخیص کمیسیون مزبور را هیئت وزیران تعیین خواهد کرد.

مخبر کمیسیون تولیدات کشاورزی و مواد مصرفی سیدعلی صائب

گزارش شور اول از کمیسیون دارائی بمجلس شورای ملی

کمیسیون دارائی در جلسه ۱۹ - آبانماه ۱۳۴۹ با حضور نمایندگان دولت لایحه مربوط به بخشودگی بقیه بدهی عشایر فارس بابت بهای شکر و بهره و خسارات را مورد رسیدگی قرار داد و مصوبه کمیسیون تولیدات کشاورزی و مواد مصرفی را در این مورد تهیه و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد. مخبر کمیسیون دارائی - علی اکبر دانشمند

رئیس - کلیات لایحه مطرح است آقای مؤید امینی بفرمائید

مؤید امینی - عرض کنم در کلیات این لایحه بنده یک نظری داشتم چون بنظر بنده اینها منافی در این گزارش است که يك قدری گنگ میباشد میخواستم از معاون محترم سؤال کنم که نحوه معاملات چگونه بوده و چه مبلغ این اشخاص بدهی دارند و چه ضرورت ایجاد کرده که لایحه بخشودگی را بیاورند و میزان بخشودگی چند است و چرا دولت تاکنون نتوانسته آنها را وصول نماید خواهستم استدعا کنم توضیحاتی بدهند که مجلس روشن بشود شاید اصلاً مخالف نباشیم با اینکه دولت يك تعهد

اشخاصی را که نمیتوانند بدهی خود را بدهند بخشودگی بهتر حال بایاد روشن شود که چه مقدار بخشوده خواهد شد و چه نوع اشخاصی هستند و مثل اینکه ده بیست سی سان از آن گذشته ولی مسلماً يك دفاتری هست اشخاصیکه بدهی دارند صورتشان معلوم است بدهی شان معلوم است میزان بخشودگی معلوم است خواهسته روشن بفرمائید این لایحه بدین شکل که بدهی اشخاصی را ببخشند و چه مبلغ می بخشند و بطور عمده بخشند قدری مهم است این را بطور مشن عرض میکنم البته این پیش نخواهد آمد فردا ممکن است بجای ۳ میلیون تومان صد میلیون تومان ببخشند و بگویند این لایحه اجازه داده است خواهش میکنم روشن بفرمائید در صورت جلسه قید شود و آقایان محترم بدانند که چه مبلغ می بخشند و يك مطلب دیگر هم هست و آن اینستکه استدعا میکنم اگر واقعاً میشود این باب را دیگر ببندید که هر شخص میباید بقرض بگیرد یا بقرض بخوری چیزی را می برد بعد يك لایحه بیاورند که ببخشند این بنظر من درست نیست که هر کس از دولت پولی گرفت و دولت نتوانست از او بگیرد او را ببخشند فتح باب کردن این مسئله بضرر مملکت است استدعا میکنم يك ضوری بشود که بقیه این کار برچیده شود البته محارفتی ندارد ولی کاری بکنید که بعداً این مشکل پیش نیاید خواهش میکنم يك توضیحی بدهید.

رئیس - آقای رهبری بفرمائید. رهبری (معاون وزارت تولیدات کشاورزی و مواد مصرفی) - منشاء بدهی در جریان حوادثی است که در سال ۱۳۲۵ در استان فارس اتفاق افتاد که در جریان این حوادث مقادیری شکر از انبارهای دولتی خارج شد بعد از اعاده نظم و آرامش متادبری که خارج شده بود بین کسانی که در جریان شرکت داشتند قبول خودشان تقسیم شد و بدهکاری آنها محسوب گردید مقدار شکر که در آن تاریخ از انبار های دولتی خارج شده بود به نرخ دولتی ۸ میلیون تومان بود از آن تاریخ تا سال ۴۴ با اقدامات مستمری که بعمل آمد حدود ۵ میلیون و چهار صد هزار تومان از بابت اصل و مبلغ مربوط از بابت زمان و بهره وصول شد در حین حاضر نظر اینستکه ۳ میلیون تومان از بابت اصل بدهی دارند و از بابت قر و بهره و خسارت حدود ۷ میلیون تومان که جمع بدهی از بابت اصل و بهره حدود ۱۰ میلیون تومان

است از دو سال قبل باینطرف کلیه مقامات دولتی محل اعم از مقامات محلی و مقامات امنیتی فشار بیشتر را باین عده از بدحکمران بخاطر اینکه بواسطه خشکسالی و جریانات دیگری اینها بکلی فاقد تمکن بودند جایز نمیدانستند و رسیدگی های مستوری که بعمل آمد نشان داد که فشار مستمر باین عده که بعضی آنها واقعاً فاقد هر نوع تمکن هستند جایز نیست باین ملاحظه استدعا شد که اجازه داده بشود که يك کمیسیون سه نفری از اشخاص واجد شرایط بوضع فرد فرد اینها از نظر تمکن از نظر جنبه های اخلاقی و جنبه های دیگر رسیدگی کنند و این هیئت حق داشته باشد که قسمتی از بدهی یا تمام را بچشد و بقیه یا کل آن را با قسط و با تسهیلات بگیرد.

رئیس - نظر دیگری در کلیات لایحه نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت بورود در شور ساده واحده رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده واحده مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهاد رسیده قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد می نمایند سطر سوم ماده واحده لایحه قانون بخشودگی بقیه بدهی عشایر فارس بجای عبارت (بانتخاب هیئت وزیران) (که طبق تصویب نامه هیئت وزیران تعیین خواهد شد) نوشته شود و همچنین در سطر آخر جمله (ضوابط تشخیص کمیسیون راهیئت وزیران تعیین خواهد کرد) حذف و عبارت (ضوابط تشخیص از طرف وزارت تولیدات کشاورزی و مواد مصرفی تعیین و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید) ذکر شود. قاضی زاده

رئیس - لایحه پیشنهاد برای شور دوم به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

۷ - طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون کشور راجع به لایحه گذرنامه و ارسال به مجلس سنا

رئیس - گزارش شور دوم لایحه گذرنامه مطرح است قرائت می شود.

(شرح زیر خوانده شد) -

گزارش شور دوم از کمیسیون کشور

بمجلس شورای ملی

کمیسیون کشور در جلسات عدیده با حضور نمایندگان دولت لایحه شماره ۱۲/۱۹۲۶۴ مورخ ۱۳۴۸/۶/۲۷ دولت راجع به اصلاح قانون گذرنامه را که شور اول آن بشماره ۱۱۰۳ چاپ شده است برای شور دوم با حضور پیشنهاد دهندگان مورد رسیدگی قرار داد و با اصلاحاتی تصویب کرد. اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

لایحه قانون گذرنامه

فصل اول - کلیات

ماده ۱ - گذرنامه سندی است که از طرف مأموران صلاحیتدار دولت شاهنشاهی مذکور در این قانون برای تعیین تابعیت و مسافرت اتباع ایران بخارج و با اقامت در خارج از کشور و یا مسافرت از خارج بایران داده میشود.

ماده ۲ - اتباع ایران برای خروج از کشور و با اقامت در خارج و یا مسافرت از خارج بایران باید تحصیل گذرنامه نمایند و صدور گذرنامه منوط بر ارائه اسنادی است که هویت و تابعیت ایرانی تقاضا کنند را ثابت نماید اسناد و مدارک مزبور بموجب آئین نامه اجرائی این قانون تعیین خواهد شد.

ماده ۳ - خروج از کشور بدون ارائه گذرنامه یا مدارک مسافرت مذکور در مواد ۱۸ و ۲۰ و ۲۱ و ۲۲ این قانون ممنوع است.

ماده ۴ - ورود بکشور یا خروج از آن فقط از نقاطی که بنابه پیشنهاد وزارت کشور و با تصویب هیئت وزیران تعیین و آنگهی خواهد شد مجاز است.

ماده ۵ - بازرسی و رسیدگی به گذرنامه و مدارک مسافرت در مرز یا شهر بانی کل کشور و در نقاطی که شهر بانی نباشد بعهده ژاندارمری کل کشور است مأموران مربوط مکلفند از ورود افرادیکه فاقد گذرنامه یا مدارک لازم

برای ورود بایران باشند جلوگیری نمایند. **تبصره** - در مواردیکه افرادی فاقد گذرنامه یا مدارک

مسافرت برای مراجعت بایران باشند در صورتیکه تابعیت ایرانی و با ایرانی بودن آنان محرز شود مأمورین مربوط میتوانند اجازه ورود بایران را بدهند. ضوابط تشخیص و ایرانی بودن این قبیل اشخاص بموجب آئین نامه اجرائی این قانون تعیین میشود.

فصل دوم - انواع گذرنامه

ماده ۶ - گذرنامه بر سه قسم است:

الف - گذرنامه سیاسی.

ب - گذرنامه خدمت.

ج - گذرنامه عادی اعم از فردی یا جمعی.

تبصره - مشخصات انواع گذرنامه از لحاظ رنگ و شکل و قطع و تعداد اوراق و نظایر آن و همچنین سازمان تهیه کننده آنها بموجب آئین نامه اجرائی این قانون تعیین میگردد.

ماده ۷ - از تاریخ تصویب این قانون گذرنامه های تحصیلی بتدریج به گذرنامه عادی تبدیل خواهد شد.

تبصره ۱ - افرادی که برای تحصیل عازم خارج از کشور می باشند باید از طرف وزارتخانه مربوط بشهر بانی کل کشور معرفی شوند این افراد از پرداخت تمام عوارض و هزینه های مربوط بصدور گذرنامه و خروج از کشور معاف میباشند. این معافیت شامل محصلینی که گذرنامه تحصیلی آنان بگذرنامه عادی تبدیل خواهد شد نیز میباشد. محصلینی که گذرنامه تحصیلی آنان به عادی تبدیل میشود از معافیت احضار بخدمت زیر پرچم با رعایت قانون نظام وظیفه عمومی کماکان استفاده خواهند کرد.

تبصره ۲ - دانشجویانی که کلیه هزینه تحصیل آنان را دولت و یا مؤسسات وابسته بدولت پرداخته اند هنگام تبدیل گذرنامه در صورت عدم انجام تعهدات خود بموقع باید کلیه وجوه دریافتی را نقداً یا با قسطی که نمایندگان گشاهی در خارج بوصول آن اطمینان داشته باشند پرداخت نمایند.

ماده ۸ - برای شخصیت های زیر گذرنامه سیاسی صادر میشود:

۱- اعضاء خاندان جلیل سلطنت.

۲- نخست وزیر و رؤسای مجلسین و همسران آنها.

۳- وزیران و رئیس دیوان عالی کشور و رئیس ستاد بزرگ ارتشداران و دادستان کل و همسران آنها.

۴- نمایندگان هریک از مجلسین با معرفی رئیس مجلس مربوط.

۵- معاونین نخست وزیر، استانداران و معاونین وزارتخانه ها برای انجام مأموریت طبق نامه وزیر مربوط و با موافقت نخست وزیر.

۶- اعضاء رئیس دربار شاهنشاهی طبق تقاضای وزیر دربار.

۷- ارتشبدان و سپهبدان شاغل و رئیس شهر بانی کل کشور و فرمانده ژاندارمری کل کشور برای انجام مأموریت طبق تقاضای وزیر مربوط.

۸- آجودانهای لشگری و کشوری اعلیحضرت شاهنشاه و ندیمه های علیاحضرت شه بانوی ایران هنگامی که در التزام رکاب باشند.

۹- کسانی که مقام سفارت دارند و هم چنین مدیران کل و رؤسای ادارات و وزارت امور خارجه در زمان تصدی طبق دستور وزیر امور خارجه.

۱۰- اشخاصیکه طبق تصویب هیئت وزیران بنمایندگی از طرف دولت شاهنشاهی بمأموریت مخصوص اعزام میشوند.

۱۱- مأموران سیاسی و کنسولی وزارت امور خارجه و وابستگان نظامی زمینی و هوایی و دریائی و معاونان و وابستگان مذکور و همسر و اولاد کمتر از ۱۸ سال که همراه آنان باشند.

۱۲- نخست وزیران سابق و رؤسای سابق مجلسین و وزراء و رؤسای سابق دیوان عالی کشور و سفراء سابق و ارتشبدان باز نشته با موافقت وزیر امور خارجه.

۱۳- مأموران رسمی وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی در نمایندگیهای سیاسی بشرط آنکه در آن نمایندگی دارای مقام سیاسی باشند و همسران و اولاد کمتر از ۱۸ سال همراه آنان.

۱۴- مدیر عامل سازمان برنامه و رئیس هیئت مدیره و مدیر عامل شرکت ملی نفت ایران و رئیس بانک مرکزی و پیک سیاسی.

تبصره - نام همسر و فرزندان کمتر از ۱۸ سال مشمولین بندهای ۴ و ۵ و ۷ و ۸ و ۱۰ و ۱۳ و ۱۴ این ماده

در صورتیکه همراهِ دارنده گذرنامه باشند بقضای دارنده
در گذرنامه سیاسی ثبت و از همان گذرنامه استفاده خواهند
کرد. نمایندگیهای شاهنشاهی در خارج نمیتوانند برای
فرزندان همراهِ گذرنامه جداگانه صادر نمایند.

مبحث دوم - گذرنامه خدمت

ماده ۹۵ - برای اشخاص زیر گذرنامه خدمت صادر
میشود:

- ۱- در مورد مأموران وزارت جنگ بقضای
وزیر جنگ و در مورد سایر مستخدمین پیشنهاد وزیر
مربوط و موافقت نخست وزیر - در مورد مستخدمین
سازمانهای وابسته بدولت بقضای سازمان مربوط و
موافقت نخست وزیر.

۲- اشخاصیکه بموجب تصویب هیئت وزیران
بخارج اعزام میشوند.

تبصره - نامه همسر و فرزندان کمتر از ۱۸ سال
مشمولین بندهای ۱ و ۲ این ماده در صورتیکه همراهِ دارنده
گذرنامه باشند بقضای دارنده در گذرنامه خدمت ثبت و
از همان گذرنامه استفاده خواهند کرد.

نمایندگیهای شاهنشاهی در خارج نمیتوانند برای
فرزندان همراهِ گذرنامه جداگانه صادر نمایند.

مقررات عمومی درباره گذرنامه سیاسی و خدمت

ماده ۱۰ - صدور گذرنامه های سیاسی و خدمت
بعهده وزارت امور خارجه میباشد.

ماده ۱۱ - مدت اعتبار گذرنامه سیاسی و خدمت
یکسال است مگر در مورد مأموران ثبات دولت در
نمایندگیهای شاهنشاهی در خارج که اعتبار گذرنامه ها
خدمت مدت مأموریت آنان خواهد بود.

تبصره ۱ - تمدید گذرنامه های سیاسی و خدمت
مأمورین موقت موقوف موقوف پیشنهاد سازمان مربوط و موافقت
وزارت امور خارجه خواهد بود.

تبصره ۲ - دارندگان گذرنامه های سیاسی و خدمت
در موقع ورود بکشور باید گذرنامه خود را بوزارت امور
خارج تحویل دهند.

مبحث سوم - گذرنامه عادی

ماده ۱۲ - صدور گذرنامه عادی در ایران بعهده
شهرداری کل کشور و در خارج از ایران بامأمورین کنسولی

۳- زنان شوهردار ولو کمتر از ۱۸ سال تمام با
اجازه کتبی شوهر و در موارد اضطراری اجازه دادستان
شهرستان محل صدور گذرنامه که نظر خود را اعم از
قبول درخواست یارد آن حداکثر ظرف سه روز اعلام
دارد کافی است. زنانیکه با شوهر خود مقیم خارج هستند
و زنانیکه شوهر خارجی اختیار کرده و به تابعیت ایرانی
باقی مانده اند از شرط این بند مستثنی میباشند.

ماده ۱۵ - در صورتیکه موانع صدور گذرنامه بعد
از صدور آن حادث شود یا کسانیکه به موجب ماده ۱۴
صدور گذرنامه موقوف موقوف با اجازه آنان اشت از اجازه خود
عدول کنند از خروج دارنده گذرنامه جلوگیری و گذرنامه
تاریخ مانع ضبط خواهد شد.

مبحث چهارم - برگ بازگشت

ماده ۱۶ - برای اشخاص زیر توسط مأمورین
سیاسی و کنسولی برگ بازگشت بایران صادر خواهد شد:

۱- کسانیکه بموجب اعلام کتبی مقامات قضایی
بایند به ایران عودت داده شوند.

۲- کسانیکه به تشخیص مقامات امنیتی ادامه اقامت
آنان در خارج از کشور مخالف مصالح ملی باشد.

۳- کسانیکه در خارج از ایران بعلت ارتکاب
سرقت و کلاهبرداری و جرائم نظیر آن دارای سوء شهرت
باشند پس از قطعی و اجرای حکم محکومیت.

۴- اشخاصیکه فاقد گذرنامه یا اسناد در حکم
گذرنامه باشند و بخواهند به ایران مراجعت نمایند.

۵- مستکفین از پرداخت مالیات قطعی بدرخواست
مقامات صلاحیتدار.

۶- بدهکاران قطعی در صورت اعلام کتبی مقامات
اجرایی دادگستری بایست کل.

تبصره ۱ - در مورد بندهای ۱ و ۲ و ۳ و ۵ و ۶ مراتب
توسط وزارت امور خارجه بامأمورین سیاسی و کنسولی
اعلام خواهد شد تا گذرنامه اشخاص مذکور را اخذ و یا
ابطال نمایند.

تبصره ۲ - صدور برگ بازگشت مجانی است و
فقط برای بازگشت بایران معتبر است و در مرز از دارنده آن
اخذ میگردد.

مبحث پنجم - گذرنامه جمعی

ماده ۱۷ - گذرنامه جمعی فقط در ایران و برای
گروههای زیر صادر میشود:

- ۱- افسران درجه داران - افراد بطور کلی کارکنان
مشمول قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی که بطور
جمعی و به منظور انجام مأموریت عازم خارج از کشور باشند.
- ۲- تیم های ورزشی که به منظور انجام مسابقات عازم
خارج هستند به معرفی سازمان تربیت بدنی و تفریحات
سالم ایران.

۳- واحدهای پیشاهنگی به معرفی سازمان پیشاهنگی
ایران.

۴- دانشجویان و دانش آموزان و معلمان و استادان
که برای مطالعات علمی و آموزشی و فرهنگی به معرفی
وزارتخانه های مربوط و یا دانشگاههای کشور بخارج
میروند.

۵- گروههای هنری که توسط وزارت فرهنگ و
هنر یا وزارت اطلاعات معرفی شده باشند.

۶- گروههای معرفی شده از طرف سازمان های
دولتی و یا وابسته بدولت و با جمعیت شیر و خورشید سرخ
ایران.

۷- گروههای کارگری برای کارآموزی یا کسب
مهارت فنی با تأیید معرفی وزارت کار و امور اجتماعی.

تبصره ۱ - هر یک از اعضای گروههای فوق که
هنگام مسافرت از گروه خود جدا شود باید گذرنامه جداگانه
تحصیل نماید.

تبصره ۲ - حداقل تعداد افرادی که میتوانند از
گذرنامه جمعی استفاده نمایند ۵ نفر و حداکثر چهل نفر
خواهد بود و مشخصات اعضای گروه روی ورقه جداگانه
درج و بگذرنامه الصاق میگردد.

تبصره ۳ - صدور گذرنامه جمعی در صورتیکه
بمنظور انجام مأموریتی بخرج سازمان های دولتی یا
جمعیت شیر و خورشید سرخ باشد مجانی است در غیر
اینصورت علاوه بر هزینه صدور یک گذرنامه از هر نفر نیز
ده درصد هزینه صدور اخذ خواهد شد.

تبصره ۴ - اعتبار گذرنامه جمعی یکسال است و در
صورت موافقت سازمان مربوط حداکثر یکسال دیگر
تمدید میشود.

مبحث ششم - برگ گذر بیگانگان

ماده ۱۸ - شهروانی کل کشور میتواند با موافقت مقامات امنیتی کشور برای بیگانگان بدون تابعیت یا خارجیانی که بجهاتی قادر بتحصول گذرنامه کشورمتبوع خود نیستند و اقامتگاه دائمی آنان ایران باشد برگ گذر بیگانگان صادر نماید این برگ دلیلی تابعیت ایرانی دارنده یا همراهان او محسوب نمیشود.

تبصره ۱ - برگ فوق بخارجیانی داده میشود که علاوه بر شرایط مذکور در ماده بالا اجازه بازگشت بایران بآنها داده شده باشد.

تبصره ۲ - نام فرزندان کمتر از ۱۸ سال این قبیل افراد در برگ گذر والدین و همچنین نام زن در برگ گذر شوهر بشرط آنکه واجد شرایط مذکور در این ماده باشند ثبت می شود و استفاده جداگانه از این برگ بوسیله همراهان ممنوع است.

ماده ۱۹ - مدت اعتبار برگ گذر بیگانگان از تاریخ صدور یکسال است و دارنده آن برای هر بار خروج از کشور باید تحصیل اجازه نماید.

مبحث هفتم - پروانه گذر

ماده ۲۰ - در موارد زیر ممکن است به پیشنهاد وزارت کشور و تصویب هیئت وزیران بجای گذرنامه پروانه گذر صادر بشود:

- ۱ - برای تشریف بمکه معظمه و عتبات مقدسه.
- ۲ - برای کارکنان و سائط نقلیه آبی و هوایی.
- ۳ - برای رفت و آمد اتباع دولت شاهنشاهی که در نقاط مرزی کشور و نقاط واقع در سواحل و جزایر خلیج فارس و دریای عیسان (دریای مکران) سکونت دارند بمناطق مرزی مجاور و نواحی جنوبی خلیج فارس.

تبصره ۱ - حدود مناطق مرزی و ساحلی و همچنین نقاط مرزی مجاور و نواحی جنوبی خلیج فارس به پیشنهاد وزارت کشور و تصویب هیئت وزیران تعیین خواهد شد.

تبصره ۲ - شرایط و ترتیب صدور و مدت اعتبار و مرجع صدور پروانه های گذر مذکور در این ماده و هزینه هائیکه برای صدور آنها ممکن است دریافت شود بموجب آیین نامه اجرائی این قانون خواهد بود.

ماده ۲۱ - در مورد کسانی که بمنظور ترک تابعیت قصد

خروج از کشور را دارند بتشخیص وزارت امور خارجه گذرنامه با پروانه گذر صادر خواهد شد.

ماده ۲۲ - وزارت امور خارجه میتواند در موارد لزوم بنا بموافقت وزیر امور خارجه برای کسانی که بمأموریت های خاص اعزام میشوند بجای گذرنامه برگ مسافرت انفرادی و یادسته جمعی صادر نماید. مشخصات برگ های مذکور در آیین نامه اجرائی این قانون تعیین خواهد شد.

فصل سوم - مواد متفرقه

ماده ۲۳ - پروانه های مذکور در ماده ۲۰ و همچنین برگ بازگشت موضوع ماده ۱۶ از نظر این قانون در حکم گذرنامه است.

ماده ۲۴ - گذرنامه برای مسافرت بکلیه کشورها اعتبار دارد مگر دولت در موارد مقتضی مسافرت اتباع ایران را به بعضی از کشورها محدود و یا ممنوع نموده باشد نحوه اجرای مفاد این ماده ضمن آیین نامه اجرائی این قانون تعیین خواهد شد.

ماده ۲۵ - در صورتیکه گذرنامه غیر قابل استفاده و یا مفقود شود پس از رسیدگی لازم گذرنامه دیگری با اخذ هزینه های صدور صادر میشود.

هرگاه قابل استفاده نبودن یا فقدان گذرنامه ناشی از عمل متصدیان مسئول باشد برای بقیه مدت اعتبار گذرنامه جدید بدون دریافت هزینه های صدور صادر خواهد شد.

فصل چهارم - همراهان

ماده ۲۶ - نام اطفال کمتر از ۱۸ سال تمام که همراه هر یک از والدین یا جدیای جده پدري یا مادری یا زن پدر یا شوهر مادر و یا خواهر و برادر خود مستقرت مینمایند در صورت در خواست ولی یا قیم آنها بر حسب مورد در گذرنامه اشخاص مذکور ثبت خواهد گردید.

ماده ۲۷ - نام نوزادانی که از زنان ایرانی مقیم خارج هنگام توقف مادر در ایران متولد میشوند در گذرنامه مادر ثبت میشود در این مورد نیازی بجلب موافقت پدر نیست همچنین در مواردیکه در خارج از ایران شوهر ایرانی در کشور محل تولد نوزاد حاضر نباشد.

تأدیبی از دو ماه تا شش ماه محکوم میشود و در صورتی که عمل او منجر بصدور گذرنامه شود بحسب تأدیبی از دو ماه تا دو سال محکوم خواهد شد.

ماده ۳۴ - هر کس از گذرنامه یا اسناد در حکم گذرنامه متعلق بدیگری برای ورود بکشور یا خروج از آن استفاده نماید بحسب تأدیبی از دو ماه تا یکسال محکوم میشود.

ماده ۳۵ - هر مستخدم دولت اعم از کشوری و لشگری بدون رعایت قوانین و مقررات مربوط در اجرای وظیفه خود عالماً و عامداً گذرنامه یا اسناد در حکم گذرنامه بدهد بحسب مجرد از دو تا پنج سال محکوم میشود.

ماده ۳۶ - هر مستخدم و مأمور دولت اعم از کشوری و لشگری که بر اثر عبور غیر مجاز اشخاص بخارج از کشور بحوی از انحاء مساعدت و یا تسهیل و سلیه نماید به حبس تأدیبی از سه ماه الی یکسال محکوم خواهد شد.

ماده ۳۷ - هر کس برای تحصیل گذر نامه عالماً عامداً و بقصد تقلب هر گونه اطلاع مربوط بخود و همراهان را که در صدور گذر نامه مؤثر است برخلاف واقع در پرسش نامه ذکر نماید بشرط استفاده از گذرنامه به حبس تأدیبی از دو ماه تا شش ماه محکوم خواهد شد متن پرسشنامه و سلیه آیین نامه اجرائی این قانون تعیین خواهد شد.

ماده ۳۸ - گذرنامه هائی که تا تاریخ تصویب این قانون و سلیه مقامات صلاحیتدار صادر گردیده و مدت پنجساله آنها خاتمه نیافته است تاخاتمه مدت معتبر است و برابر مقررات سابق تمدید خواهد شد.

ماده ۳۹ - آیین نامه های مربوط به هزینه صدور گذرنامه و سایر آیین نامه های اجرائی این قانون از طرف وزارت امور خارجه، وزارت کشور، وزارت دادگستری و وزارت علوم و آموزش عالی و وزارت دارائی تهیه و پس از تصویب کمیسیونهای کشور، دارائی، دادگستری و امور خارجه مجلسین بموقع اجراء گذارده خواهد شد و تا تصویب آیین نامه های مزبور مقررات فعلی قابل اجراء است.

تبصره - در صورتی که تغییری در آیین نامه های موصوب ضرورت پیدا کند بتصویب کمیسیونهای مربوط مجلسین خواهد رسید.

ماده ۲۸ - برای يك خانواده که با هم مسافرت میکنند در صورت تقاضایك گذرنامه صادر میشود و نام زن و اولاد کمتر از ۱۸ سال در آن ثبت خواهد شد هیچ يك از همراهان مستقلاً حق استفاده از گذرنامه را ندارد و در صورتیکه بخواند از دارنده گذرنامه جدا شود باید گذرنامه جداگانه تحصیل نماید.

فصل پنجم - اعتبار گذرنامه

ماده ۲۹ - اعتبار گذرنامه از تاریخ صدور سه سال است و پس از انقضای مدت مذکور برای سه سال دیگر قابل تمدید میباشد.

شهروانی کل کشور مجاز است اوراق و سوايق زائد بایگانی اداره گذرنامه را که مدت اعتبار گذرنامه های آنان منقضی گردیده بتشخیص خود معدوم نماید.

تبصره - در صورتیکه دارنده گذرنامه در خارج از کشور ظرف سه ماه برای تمدید یا تجدید گذرنامه اقدام ننماید تمدید و یا تجدید آن موقوف بکسب اجازه مأمورین سیاسی بساکنسولی مربوط از وزارت امور خارجه خواهد بود.

فصل ششم - مجازاتها

ماده ۳۰ - هر ایرانی که بدون گذرنامه یا اسناد در حکم گذرنامه از کشور خارج شود بحسب تأدیبی از دو تا شش ماه یا پرداخت غرامت از دو هزار ریال تا بیست هزار ریال و یا هر دو مجازات محکوم میشود.

ماده ۳۱ - هر ایرانی که از نقاط غیر مجاز وارد کشور شده یا از کشور خارج شود بیک تاسه ماه حبس تأدیبی محکوم خواهد شد و در صورتیکه مرتکب بدون داشتن گذرنامه یا اسناد در حکم گذرنامه از مرز غیر مجاز وارد و یا خارج شده باشد بعداً کثر مجازات حبس یا غرامت مذکور در ماده ۳۰ محکوم میشود.

ماده ۳۲ - هر کس گذرنامه ایرانی یا اسناد در حکم گذرنامه را که در این قانون تعریف شده جعل نماید یا با علم بمجموع بودن آن را مورد استفاده قرار دهد بحسب مجرد از دو تا پنج سال محکوم می شود.

ماده ۳۳ - هر کس برای دریافت گذرنامه برای خود یا نام دیگری اسناد و مدارك خلاف واقع یا متعلق به غیر را عالماً عامداً بمراجع مربوط تسلیم نماید بحسب

ماده ۴۰ - از تاریخ اجرای این قانون ، قانون گذرنامه مصوب سال ۱۳۱۱ و آئین نامه های مربوط بان و مواد ۱۰۷ و ۱۰۸ قانون جزا و همچنین قوانین مربوط بگذرنامه تحصیلی و سایر قوانینی که بامواد این قانون مغایرت دارد در آن قسمت که مغایر است لغو میگردد .
مخبر کمیسیون کشور - کلانتر هرمزی .

گزارش شور دوم از کمیسیون دادگستری
بمجلس شورای ملی

کمیسیون دادگستری در جلسه ۱۲ آبان ماه ۱۳۴۹ باحضور نمایندگان دولت لایحه مربوط به اصلاح قانون گذرنامه را برای شور دوم مورد رسیدگی قرار داد و با اصلاحاتی که بعداً تأیید کمیسیون کشور رسید تصویب کرد .
اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد .

مخبر کمیسیون دادگستری - دکتر وفا

گزارش شور دوم از کمیسیون امور خارجه
بمجلس شورای ملی

کمیسیون امور خارجه در جلسه ۱۹ آبان ماه ۱۳۴۹ باحضور نمایندگان دولت لایحه اصلاح قانون گذرنامه را برای شور دوم مورد رسیدگی قرار داد و مواد مربوط بخود را با اصلاحاتی که بعداً مورد تأیید کمیسیون کشور قرار گرفت تصویب کرد .

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد .

مخبر کمیسیون امور خارجه - فتح الله مافی

گزارش شور دوم از کمیسیون دارائی
بمجلس شورای ملی

کمیسیون دارائی در جلسه ۱۹ آبان ماه ۱۳۴۹ با حضور نمایندگان دولت لایحه اصلاح قانون گذرنامه را برای شور دوم مورد رسیدگی قرار داد و مصوبه کمیسیون کشور را عیناً تأیید و تصویب کرد .

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد .

مخبر کمیسیون دارائی - علی اکبر دانشمند

گزارش شور دوم از کمیسیون نظام
بمجلس شورای ملی

کمیسیون نظام در جلسه روز یکشنبه ۲۴ آبان ماه ۱۳۴۹ با حضور نمایندگان دولت لایحه اصلاح قانون گذرنامه را برای شور دوم مورد رسیدگی قرار داد و مواد مربوط بخود را تصویب و مصوبه کمیسیون کشور را تأیید کرد .

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد .

مخبر کمیسیون نظام - ملک زاده آملی

رئیس - آقای کلانتر هرمزی بفرمائید .

کلانتر هرمزی (مخبر کمیسیون کشور) - با اجازه مقام ریاست در چند مورد اشتباهات چاپی و از قلم افتادگی است عرض میکنم که اصلاح بشود در ماده ۳ صفحه ۲ «خروج از کشور بدون ارائه گذرنامه یا مدارک مسافرت مذکور در مواد ۱۸ و ۲۰ و ۲۱ و ۲۲ هم اضافه بشود . در بند ۹ ماده ۸ «کسانی که مقام سفارت دارند و همچنین مدیران کل الی آخره» که کلمه همچنین از قلم افتاده است در تبصره همین ماده ۸ «نام همسر و فرزندان کمتر از ۱۸ سال مشمولین بندهای ۴ و ۵ و ۶ و ۷ و ۸ و ۱۰ و ۱۳ و ۱۴» بنا بر این بجای ۱۵ باید ۱۴ باشد چون اصلاً آن ماده ۱۴ بند دارد . در صفحه ۸ تبصره ۱ ماده ۱۶ و ۷ زائد است چون ماده بیش از ۶ بند ندارد . در ماده ۲۱ صفحه ۱۱ «در مورد کسانی که بمنظور ترک تابعیت قصد خروج از کشور را دارند بتشخیص وزارت امور خارجه گذرنامه با پروانه گذر صادر خواهد شد» که قبل از پروانه گذر گذرنامه یا از قلم افتاده است .

رئیس - این موارد اصلاح خواهد شد ماده اول مطرح است قرائت میشود .

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۵ - گذرنامه سندی است که از طرف مأموران صلاحیتدار دولت شاهنشاهی مذکور در این قانون برای تعیین تابعیت و مسافرت اتباع ایران بخارج و یا اقامت در خارج از کشور و یا مسافرت از خارج بایران داده میشود .

رئیس - در ماده اول نظری نیست ؟ (اظهاری نشد)
نسبت بماده اول رأی میگیریم خانمها و آقایانی که موافقت خواهش میکنم قیام فرمائید (اکثر برخاستند)
تصویب شد . ماده دوم قرائت میشود .

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۲۵ - اتباع ایران برای خروج از کشور و یا اقامت در خارج و یا مسافرت از خارج بایران باید تحصیل گذرنامه نمایند و صدور گذرنامه منوط براه استادی است که هویت و تابعیت ایرانی تقاضا کننده را ثابت نماید اسناد و مدارک مزبور بموجب آئین نامه اجرایی این قانون تعیین خواهد شد .

رئیس - در ماده دوم نظری نیست ؟ (اظهاری نشد)
نسبت بماده دوم رأی میگیریم . خانمها و آقایان که موافقت خواهش میکنم قیام فرمائید (اکثر برخاستند)
تصویب شد . ماده سوم قرائت میشود .

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۳۵ - خروج از کشور بدون ارائه گذرنامه یا مدارک مسافرت مذکور در مواد ۱۸ و ۲۰ و ۲۱ و ۲۲ این قانون ممنوع است .

رئیس - در ماده ۳ نظری نیست ؟ (اظهاری نشد)
نسبت بماده ۳ رأی میگیریم ، خانمها و آقایان که موافقت خواهش میکنم قیام فرمائید (اکثر برخاستند) تصویب شد .
ماده چهارم قرائت میشود .

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۴۵ - ورود بکشور یا خروج از آن فقط از نقاطی که بنا به پیشنهاد وزارت کشور یا تصویب هیئت وزیران تعیین و آگهی خواهد شد مجاز است .

رئیس - در ماده ۴ نظری نیست ؟ (اظهاری نشد)
نسبت بماده ۴ رأی میگیریم ، خانمها و آقایان که موافقت خواهش میکنم قیام فرمائید (اکثر برخاستند) تصویب شد .
ماده ۵ قرائت میشود .

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۵۵ - بازرسی و رسیدگی به گذرنامه و مدارک مسافرت در مرزهای شهری کل کشور در نقاطی که شهرتانی نباشد بمعهده ژاندارمری کل کشور است مأموران مربوط

مکلفند از ورود افرادی که فاقد گذرنامه یا مدارک لازم برای ورود بایران باشند جلوگیری نمایند .

تبصره - در مواردیکه افرادی فاقد گذرنامه یا مدارک مسافرت برای مراجعت بایران باشند در صورتیکه تابعیت ایرانی و یا ایرانی بودن آنان محرز شود مأمورین مربوط میتوانند اجازه ورود بایران را بدهند . ضوابط تشخیص و ایرانی بودن این قبیل اشخاص به موجب آئین نامه اجرایی این قانون تعیین می شود .

رئیس - در ماده ۵ نظری نیست ؟ (اظهاری نشد)
نسبت بماده ۵ رأی میگیریم خانمها و آقایانی که موافقت خواهش میکنم قیام فرمائید (اکثر برخاستند) تصویب شد . ماده ۶ قرائت میشود .

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۶ - گذرنامه بر سه قسم است :

الف - گذرنامه سیاسی

ب - گذرنامه خدمت

ج - گذرنامه عادی اعم از فردی یا جمعی

تبصره - مشخصات انواع گذرنامه از لحاظ رنگ و شکل و قطع و تعداد اوراق و نظایر آن و همچنین سازمان تهیه کننده آنها به موجب آئین نامه اجرایی این قانون تعیین میگردد .

رئیس - در ماده ۶ نظری نیست ؟ (اظهاری نشد)
نسبت بماده ۶ رأی میگیریم خانمها و آقایانی که موافقت خواهش میکنم قیام فرمائید (اکثر برخاستند) تصویب شد .
ماده ۷ قرائت میشود .

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۷۵ - از تاریخ تصویب این قانون گذرنامه های تحصیلی بتدریج به گذرنامه عادی تبدیل خواهد شد .

تبصره ۱ - افرادی که برای تحصیل عازم خارج از کشور می باشند باید از طرف وزارتخانه مربوط بشهرتانی کل کشور معرفی شوند این افراد از پرداخت تمام عوارض و هزینه های مربوط بصورت گذرنامه و خروج از کشور معاف میشوند . این معافیت ها شامل محصلینی که گذرنامه تحصیلی آنان بگذرنامه عادی تبدیل خواهد شد نیز میباشد . محصلینی که گذرنامه تحصیلی آنان به عادی تبدیل می شود

از معافیت احضار بخد مت زیر پرچم بار عایت قانون نظام وظیفه عمومی کماکان استفاده خواهند کرد.

تصویر ۲ - دانشجویانی که کلیه هزینه تحصیلی آنان را دولت و یا مؤسسات وابسته بدولت پرداخته اند هنگام تبدیل گذرنامه در صورت عدم انجام تعهدات خود به موقع باید کلیه وجوه دریافتی را نقداً یا با قسطی که نمایندگان گیهای شاهنشاهی در خارج بوصول آن اطمینان داشته باشند پرداخت نمایند.

رئیس - در ماده ۷ نظری نیست ؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۷ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد ماده ۸ قرائت می شود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۸ - برای شخصیت های زیر گذرنامه سیاسی صادر می شود:

- ۱ - اعضاء خاندان جلیل سلطنت
- ۲ - نخست وزیر و رؤسای مجلسین و همسران آنها
- ۳ - وزیران و رئیس دیوان عالی کشور و رئیس ستاد بزرگ ارتش تاران و دادستان کل و همسران آنها
- ۴ - نمایندگان هر يك از مجلسین با معرفی رئیس مجلس مربوط

۵ - معاونین نخست وزیر ، استادان اران و معاونین وزارتخانه ها برای انجام مأموریت طبق نامه وزیر مربوط و یا موافقت نخست وزیر

۶ - اعضاء رئیس دربار شاهنشاهی طبق تقاضای وزیر دربار

۷ - ارتشبدان و سپهبدان شاغل و رئیس شهربانی کل کشور و فرمانده ژاندارمری کل کشور برای انجام مأموریت طبق تقاضای وزیر مربوط

۸ - آجودانهای لشکری و کشوری اعلیحضرت شاهنشاه و ندیمه های اعلیحضرت شهبانوی ایران هنگامی که در التزام رکاب باشند

۹ - کسانی که مقام سفارت دارند و هم چنین مدیران کل و رؤسای ادارات و وزارت امور خارجه در زمان تصدی طبق دستور وزیر امور خارجه

۱۰ - اشخاصیکه طبق تصویب هیئت وزیران بنمایندگی از طرف دولت شاهنشاهی بمأموریت مخصوص اعزام می شوند.

۱۱ - مأموران سیاسی و کنسولی وزارت امور خارجه و وابستگان نظامی زمینی و هوایی و دریائی و معاونان وابستگان مذکور و همسر و اولاد کمتر از ۱۸ سال که همراه آنان باشند.

۱۲ - نخست وزیران سابق و رؤسای سابق مجلسین و وزراء و رؤسای سابق دیوان عالی کشور و سفراء سابق و ارتشبدان بازنشسته یا موافقت وزیر امور خارجه

۱۳ - مأموران رسمی وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی در نمایندگان گیهای سیاسی بشرط آنکه در آن نمایندگان دارای مقام سیاسی باشند و همسران و اولاد کمتر از ۱۸ سال همراه آنان

۱۴ - مدیر عامل سازمان برنامه و رئیس هیئت مدیره و مدیر عامل شرکت ملی نفت ایران و رئیس بانک مرکزی

۱۵ - بیک سیاسی ؟

تصویر - نام همسر و فرزندان کمتر از ۱۸ سال مشمولین بندهای ۴ و ۵ و ۶ و ۷ و ۸ و ۱۰ و ۱۳ و ۱۴ این ماده در صورتیکه همراه دارند گذرنامه باشند بتقاضای دارندة در گذرنامه سیاسی ثبت و از همین گذرنامه استفاده خواهند کرد. نمایندگان گیهای شاهنشاهی در خارج نمیتوانند برای فرزندان همراه گذرنامه جداگانه صادر نمایند.

رئیس - در ماده ۸ نظری نیست ؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۸ رأی میگیریم خانمها و آقایانی که موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد ماده ۹ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۹ - برای اشخاص زیر گذرنامه خدمت صادر میشود:

۱ - در مورد مأموران وزارت جنگ بتقاضای وزیر جنگ و در مورد سایر مستخدمین به پیشنهاد وزیر مربوط و موافقت نخست وزیر - در مورد مستخدمین سازمانهای وابسته بدولت بتقاضای سازمان مربوط و موافقت نخست وزیر

۲ - اشخاصیکه بموجب تصویب نامه هیئت وزیران بخارج اعزام میشوند

تصویر - نام همسر و فرزندان کمتر از ۱۸ سال مشمولین بندهای ۱ و ۲ این ماده در صورتیکه همراه دارندة گذرنامه باشند بتقاضای دارندة در گذرنامه خدمت ثبت و از همان گذرنامه استفاده خواهند کرد.

نمایندگان گیهای شاهنشاهی در خارج نمیتوانند برای فرزندان همراه گذرنامه جداگانه صادر نمایند

رئیس - در ماده ۹ نظری نیست ؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۹ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد ماده ۱۰ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۰ - با اشخاص زیر هیچ نوع گذرنامه برای خروج از کشور داده نمی شود.

۱ - کسانی که بموجب اعلام کتبی مقامات قضائی حق خروج از کشور را ندارند

۲ - بدهکاران قطعی مالیاتی در صورت اعلام کتبی و قبلی وزارت دارائی

۳ - بدهکاران قطعی در صورت اعلام کتبی و قبلی مقامات اجرائی دادگستری بایست کل

۴ - متعهدین ارزی در صورت اعلام کتبی و قبلی بانک مرکزی

۵ - کسانی که مسافرت آنها بخارج از کشور بر حسب اعلام قبلی و کتبی مقامات امنیتی مخالف مصالح ملی باشد

۶ - کسانی که در خارج از ایران بسبب تکدی و یا ولگردی یا ارتکاب سرقت و کلاهبرداری و یا بیهوشی و یا دیگر دارای سوء شهرت باشند

رسیدگی بسابقه و احراز سوء شهرت این افراد بعهده کمیسیون است که از نمایندگان وزارت امور خارجه، وزارت دادگستری، وزارت کشور و مقامات امنیتی و شهربانی کل کشور در وزارت کشور تشکیل می شود. در موارد اضطراری و یا مرور زمان کافی به تشخیص کمیسیون میتوان باشخاص مذکور در بند ۶ اجازه مسافرت داد

تصویر - در صورتیکه مقامات مذکور در این ماده برخلاف واقع کتباً اعلام عدم خروج نمایند تحت تعقیب قانونی قرار خواهند گرفت

رئیس - آقای سعید وزیری بفرمایند **سعید وزیری** - از سیاق تنظیم این جمله ها و

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۰ - صدور گذرنامه های سیاسی و خدمت بعهده وزارت امور خارجه میباشد

رئیس - در ماده ۱۰ نظری نیست ؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۱۰ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد ماده ۱۱ قرائت میشود

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۱ - مدت اعتبار گذرنامه سیاسی و خدمت یکسال است مگر در مورد مأموران ثابت دولت در نمایندگی های شاهنشاهی در خارج که اعتبار گذرنامه تا خاتمه مدت مأموریت آنان خواهد بود

تصویر ۱ - تمدید گذرنامه های سیاسی و خدمت مأمورین موقت موکول به پیشنهاد سازمان مربوط و موافقت وزارت امور خارجه خواهد بود

تصویر ۲ - دارندگان گذرنامه های سیاسی و خدمت در موقع ورود بکشور باید گذرنامه خود را بوزارت امور خارجه تحویل دهند

رئیس - در ماده ۱۱ نظری نیست ؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۱۱ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد ماده ۱۲ قرائت میشود

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۲ - صدور گذرنامه عادی در ایران بعهده شهربانی کل کشور و در خارج از ایران بامأمورین کنسولی

عبارت بنظر می آید که مسلماً در بند ۱ ماده ۱۳ که میگوید «کسانی که بموجب اعلام کتبی مقامات قضائی حق خروج از کشور را ندارند» در اینجا اینطور استنباط می شود که کلمه قبلی بعد از کتبی افتاده است برای اینکه در بند ۲ همین ماده هم نوشته شده کتبی و قبلی و همچنین در بند ۳ و ۴ و ۵ ماده مذکور استدعا دارم مقام معاونت وزارت دادگستری توضیحی در این مورد بفرمایند.

رئیس - آقای صادق احمدی بفرمائید

صادق احمدی (معاون وزارت دادگستری) - اجازه مقام ریاست. دوست عزیز بنده جناب آقای سعید وزیری با مذاکره ای که با من کردند بیم این را دارند که اگر این کلمه قبلی اضافه شود ممکن است در عمل گفته شود هر کسی که گذرنامه می خواهد بایستی قبلاً از دادگستری گواهی بیاورد که خروجش بلا اشکال است بنده عرض کردم چنین نظری نیست و اصل این است که اشخاص سابقه ای ندارند مگر خلافش ثابت بشود این نیست که همه سابقه دارند و نباید خارج بشوند علت اینکه کلمه قبلی را در بند اول اضافه نکردیم و الا نه بنده مخالفم اینست جناب آقای سعید وزیری که اگر این کلمه قید شود این مشکل را ایجاد میکند که اگر گذرنامه صادر شد و مقامات قضائی مطلع شدند که نباید برود حتماً باید قبلاً اعلام می کردند و چون قبلاً اعلام نکردند بنابراین می تواند برود و حال اینکه میدانید برای يك کسی که گذرنامه صادر شده ممکن است مقامات قضائی بروند فرودگاه و او را برگردانند از لحاظ مقامات قضائی ممکن است این را برگردانند بنابراین قید کلمه قبلی ممکن است این اشکالات را ایجاد نکند پس اجازه بفرمائید که این نکته از طرف بنده بعنوان نماینده وزارت دادگستری در صورت جلسه منعکس بشود که فرض این نیست که بایستی همه افراد بروند قبلاً از دادگستری اجازه تحویل بکنند.

سعید وزیری - اجازه میفرمائید؟

رئیس - بنابراین معلوم میشود «قبلی» ندارد ولی اگر میخواهد بحث بفرمائید، بفرمائید آقای سعید وزیری **سعید وزیری** - عرض کنم حضور محترم آن شخص که برای جلب توجه آقای معاون محترم وزارت دادگستری که فرمودند اصل بر ابرائ است این درست ولی بخصوص در بند ۵ که مسئله خیلی مهمی است کسانی که مسافرت آنها

بخارج از کشور بر حسب اعلام قبلی و کتبی مقامات امنیتی مخالف مصالح باشد موظف میکنیم که قبلاً کتبی اعلام کنند که چنین دستگاهی را حقاً نمی باید موظف کنیم ولی اعلام کرده ایم چون سیاست مملکت ممکن است ایجاب کند که چنین باشد ولی ما برای تأمین آسایش مردم در موقع تنقیح این لایحه این پیش بینی را کرده ایم در بند چهار در بند سه در بند دو حالا این چه نوع نظریه قضائی ممکن است باشد که در مورد افراد معدودی نتوان اعلام کرد این ممکن است موجب شود که اشخاصی که می روند گذرنامه تحصیل کنند بگویند باید از دادگستری بپرسند که آیا این حق دارد از مملکت بیرون برود یا نه و تصدیق میفرمائید که این قانون را جلوی هر افسری که مجری است بگذاریم مطابق این بند باید از مقامات قضائی بپرسد که حق دارد خارج بشود یا نه اما اینکه فرمودند این حق مردم است جناب آقای معاون وزارت دادگستری هر چه بشود و لوبانگ کلمه تأیید جناب عالی این تسهیل فراهم شود طبق همین عقیده ای که دارید بنده فکر میکنم خدمتی بدادگستری و حق مردم فرموده اید.

رئیس - آقای سعید وزیری ایشان که نمیتوانند حالا تغییر بدهند تمام آنها در صورت جلسات کمیسیونهاست شده است اگر نظری دارید بحق بود در شور اول پیشنهاد میدادید.

سعید وزیری - اینکه فرمودید آقای معاون محترم وزارت دادگستری که وقتی گذرنامه صادر شد میروند فرودگاه جلوی او را میگیرند این را هم قانون پیش بینی کرده و در ماده ۱۵ نوشته است در صورتیکه موانع صدور گذرنامه بعد از صدور آن حادث شود یا کسانی که بموجب ماده ۱۴ صدور گذرنامه موقوف با اجازه آنان است از اجازه خود عدول کنند از خروج دارند گذرنامه جلوی او را و گذرنامه تارفع مانع ضبط خواهد شد قانون این موارد را پیش بینی کرده است و اگر جناب عالی يك کلمه بفرمائید که این کلمه از قلم افتاده این حق مردم محفوظ می ماند.

رئیس - آقای مخبر کمسیون این کلمه از قلم افتاده است؟ (کلانتر هرمزی - خیر) آقای دکتر وفا فرمایشی دارید بفرمائید.

اجازه از مقام محترم ریاست. همکار معظم جناب سعید وزیری نکته صحبت راجع بحفظ حق مردم بود بحث زیادی هم در کمیسیونها شد و در چهار مورد نوشته شده است با اعلام کتبی و قبلی مراجع صلاحیتدار یا مقامات اجرائی وزارت دادگستری یا بانک مرکزی ایران و یا کسانی که طبق اعلام دستور مقامات امنیتی تمام این موارد امری است که قبلاً حادث شده است و این فرض اینطور است که این اشخاص بموجب این مدارک نمیتوانند از مملکت خارج شوند باز برای اینکه حق مردم ضایع نشود همانطور که اشاره فرمودید به همکار ما که وکیل دادگستری هستند بلی ما درد مردم را دیده ایم کسی بود که مبالغ زیادی کلاهبرداری کرده بود و پرونده او در جریان رسیدگی بود ولی حکم قطعی درباره اش صادر شده بود که ما بتوانیم طبق شق ۳ عمل کنیم در آخرین روز یکی از وکلای دادگستری فهمید که این آقای بدهکار بلی گرفته است و فردا عازم خارج از کشور است فوراً در همان روز به بازپرسی رفت و جریان را گفت که طبق این گواهی که فلان شرکت هواپیمائی داده است این شخص از کشور خارج خواهد شد و باز پرس دستور داد برای حفظ حقوق مردم نیساعت هواپیمارا در فرودگاه معطل کردند و پرواز را به تأخیر انداختند تا آنرا با کیف و سلام و صلوات پائین کشیدند و بعد معلوم شد که این آقای حقوق مردم را نه تنها در این يك قفله که چک بوده بلکه آنچنان ضایع کرده بود که دستور این باز پرس بسیار مهم بوده است و همانطور که در اول عرض کردم اینها برای همان حفظ حقوق مردم است.

رئیس - آقای دکتر وفا مسئله این نیست که مصلحت چیست منظور این است که این کلمه در چاپ افتاده است یا نه.

دکتر وفا - نه قربان این کلمه نیفتاده است. **رئیس** - بنابراین معلوم می شود مطلبی در چاپ نیفتاده و حالا هم شور دوم است و تغییری در لایحه نمیشود داد نظر دیگری نیست؟ آقای دکتر مهدب فرمایشی دارید بفرمائید.

دکتر مهدب - صرف نظر از بحثی که مطرح بوده درباره کلمه ای که در چاپ افتاده یا نیفتاده که معلوم

می شود نیفتاده بنابراین کسی که مرتکب قتل میشود مقامات قضائی میروند در فرودگاه بازداشتش می کنند بنده يك پیشنهاد حذف در ماده ۱۳ نسبت بکلمه هیچ نوع داشتم و خیال میکنم اصلاح عبارتی است برای اینکه ما وقتی صحبت گذرنامه میکنیم انواع گذرنامه است. بنابراین این اشخاص زیر هیچ گونه گذرنامه داده نمی شود (یکی از نمایندگان هیچ نوع) وقتی که میگویند گذرنامه یعنی هیچ نوع گذرنامه. يك مرد دیگر خواستم تذکره کنم و نظر معاون محترم وزارت دادگستری را جلب کنم صرف نظر از گذرنامه چیز دیگری میدهند برای خروج از کشور باسم پروانه گذر یا این اشخاص گر چه گذرنامه نمیدهند ظاهراً پروانه گذر هم نمیدهند اگر واقعاً پروانه گذر نوعی گذرنامه هست پس باید این را روشن کنیم و در اصطلاح عبارتی اگر واقعاً اصلاح ماهوی است این باید در مجلس سنا اصلاح شود و منظور قانونگذار این است که این اشخاص از کشور خارج نشوند و گذرنامه بگیرند ولی تحت لوای پروانه گذر هم نباید این کارها را انجام دهند بنابراین منظور این است که گذرنامه و پروانه گذر به کسی داده نمیشود بنده شخصاً فکر می کنم که پروانه گذر هم يك نوع گذرنامه است پس اگر این اصطلاح عبارتی است که اصلاح بشود بشکلی حل بشود و اگر يك اصلاح ماهوی است طبعاً توجه خواهند فرمود که در سنا اصلاح شود.

رئیس - آقای کلانتر هرمزی بفرمائید.

کلانتر هرمزی - عرض میکنم در مورد توضیح همکار محترم جناب آقای سعید وزیری گزارشی شور اول و دوم حاضر است و کلمه ای در موردی که فرمودند از قلم نیفتاده در مورد فرمایشات جناب آقای دکتر مهدب در فصل دوم انواع گذرنامه تعریف شده است و ۳ نوع گذرنامه سیاسی، خدمت، عادی هست که به آن اشاره شده (دکتر متین - منظورشان پاس مرزی است).

رئیس - آقای قاضی زاده فرمایشی دارید بفرمائید. **قاضی زاده** - با اجازه مقام ریاست به حاشیه نمی روم متن ماده را عرض می کنم و آن در مورد این تبصره است تبصره میگوید در صورتی که مقامات مذکور در این ماده برخلاف واقع کتباً اعلام عدم خروج نمایند تحت تعقیب قانونی قرار خواهند گرفت اینجا کلمه مقامات در

تمام این بندها ذکر شده مگر در دو بند کلمه مقام ذکر نشده چون حالا بحث در ادبیات است هر کلمه ای مرآت آینه خودش است اگر ما اینجا بگوئیم که مقامات فقط شامل این مقامات مذکور است پس اگر مسئولین امر یک گواهی عدم خروج بدهند کلمه مقام به آن اطلاق نمیشود و در صورتی که کلمه مقامات در بندهای ۲ و ۱ ذکر شده امنیتی قضائی ولی کلمه کارمند معمولاً و اصطلاحاً مقام اطلاق نمیشود مسئول اطلاق میشود قابل تعقیب نیست و میتواند استناد کند در مراجع قضائی و برخلاف واقع کتباً اعلام عدم خروج نماید اگر کلمه کتباً هست یعنی شفاهاً نمیتواند.

رئیس - آقای قاضی زاده این مطالب حالا جای بحثش نیست آن شور دو ملاحظه است آقای دکتر مهذب روی پیشنهادتان اصرار دارید؟ (شیخ الاسلامی - توضیح میدهم) بفرمائید.

شیخ الاسلامی - توجه آقای دکتر مهذب را به ماده ۲۳ جلب میکنم که میگوید «پروانه های مذکور در ماده ۲۰ و همچنین برگت بازگشت به موضوع ماده ۱۶ از نظر این قانون در حکم گذرنامه است» بنابراین اشکال آقای دکتر مهذب رفع میشود.

رئیس - نظر دیگری در مورد ماده ۱۳ نیست؟ (اظهاری نشد) رأی میگیریم بماده ۱۳ خواهش میکنم خانمها و آقایانی که موافقت قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۱۴ خوانده میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۴ - برای اشخاص زیر با رعایت شرایط مندرج در این ماده گذرنامه صادر میشود.

۱- اشخاصیکه کمتر از ۱۸ سال تمام دارند و کسانیکه تحت ولایت و یا قیمومیت میباشد با اجازه کتبی ولی یا قیم آنان.

۲- مشمولین وظیفه عمومی با اجازه کتبی اداره وظیفه عمومی.

۳- زنان شوهر دار و لو کمتر از ۱۸ سال تمام با اجازه کتبی شوهر و در موارد اضطراری اجازه دادستان شهرستان محل صدور گذرنامه که نظر خود را اعلام قبول درخواست یابد آن حداکثر ظرف سه روز اعلام دارد کافی است.

زناییکه با شوهر خود مقیم خارج هستند و زناییکه شوهر خارجی اختیار کرده و به تابعیت ایرانی باقی مانده اند از شرط این بند مستثنی میباشند.

رئیس - نسبت بماده ۱۴ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) رأی میگیریم بماده ۱۴ خانمها و آقایانی که موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۱۵ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۵ - در صورتیکه موانع صدور گذرنامه بعد از صدور آن حادث شود یا کسانیکه به موجب ماده ۱۴ صدور گذرنامه موقوف با اجازه آنان است از اجازه خود عدول کنند از خروج دارند گذرنامه جلوگیری و گذرنامه نارفع مانع ضبط خواهد شد.

رئیس - نسبت بماده ۱۵ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) رأی میگیریم بماده ۱۵ خواهش میکنم خانمها و آقایانی که موافقت قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۱۶ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۶ - برای اشخاص زیر توسط مأمورین سیاسی و کنسولی برگت بازگشت بایران صادر خواهد شد.

۱- کسانیکه به موجب اعلام کتبی مقامات قضائی باید به ایران عودت داده شوند.

۲- کسانیکه به تشخیص مقامات امنیتی ادامه اقامت آنان در خارج از کشور مخالف مصالح ملی باشد.

۳- کسانیکه در خارج از ایران بعلت ارتکاب سرقت و کلاهبرداری و جرائم نظیر آن دارای سوء شهرت باشند پس از قطعیت و اجرای حکم محکومیت.

۴- اشخاصیکه فاقد گذرنامه یا اسناد در حکم گذرنامه باشند و بخواهند به ایران مراجعت نمایند.

۵- مستکفین از پرداخت مالیات قطعی بدرخواست مقامات صلاحیتدار.

۶- بدهکاران قطعی در صورت اعلام کتبی مقامات اجرائی دادگستری بایست کل.

تبصره ۱ - در مورد بندهای ۱ و ۲ و ۳ و ۵ و ۶ مراتب توسط وزارت امور خارجه به مأمورین سیاسی

و کنسولی اعلام خواهد شد تا گذرنامه اشخاص مذکور را اخذ و یا باطل نمایند.

تبصره ۲ - صدور برگت بازگشت مجانی است و فقط برای بازگشت بایران معتبر است و در مرز از دارنده آن اخذ میگردد.

رئیس - نسبت بماده ۱۶ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) رأی میگیریم بماده ۱۶ خواهش میکنم خانمها و آقایانی که موافقت قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۱۷ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۷ - گذرنامه جمعی فقط در ایران و برای گروههای زیر صادر میشود:

۱- افسران - درجه داران - افراد بطور کلی کارکنان مشمول قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی که بطور جمعی و بمنظور انجام مأموریت عازم خارج از کشور باشند.

۲- تیمهای ورزشی که به منظور انجام مسابقات عازم خارج هستند به معرفی سازمان تربیت بدنی و تفریحات سالم ایران.

۳- واحدهای پیشاهنگی به معرفی سازمان پیشاهنگی ایران.

۴- دانشجویان و دانش آموزان و معلمان و استادان که برای مطالعات علمی و آموزشی و فرهنگی به معرفی وزارتخانه های مربوط و یادانگشاهای کشور بخارج میروند.

۵- گروههای هنری که توسط وزارت فرهنگ و هنر یا وزارت اطلاعات معرفی شده باشند.

۶- گروههای معرفی شده از طرف سازمان های دولتی و یا وابسته بدولت و یا جمعیت شیر و خورشید سرخ ایران.

۷- گروههای کارگری برای کارآموزی یا کسب مهارت فنی با تأیید و معرفی وزارت کار و امور اجتماعی.

تبصره ۱۵ - هریک از اعضای گروههای فوق که هنگام مسافرت از گروه خود جدا شود باید گذرنامه جداگانه تحصیل نمایند.

تبصره ۲۵ - حداقل تعداد افرادی که میتوانند از گذرنامه

جمعی استفاده نمایند ۵ نفر و حداکثر چهار نفر خواهد بود و مشخصات اعضای گروه روی ورقه جداگانه درج و بگذرنامه الصاق میگردد.

تبصره ۳۵ - صدور گذرنامه جمعی در صورتیکه بمنظور انجام مأموریتی بخارج سازمان های دولتی یا جمعیت شیر و خورشید سرخ باشد مجانی است در غیر اینصورت علاوه بر هزینه صدور برگت گذرنامه از هر نفر نیز ده درصد هزینه صدور اخذ خواهد شد.

تبصره ۴۵ - اعتبار گذرنامه جمعی یکسال است و در صورت موافقت سازمان مربوط حداکثر یکسال دیگر تمدید می شود.

رئیس - نسبت بماده ۱۷ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) رأی می گیریم بماده ۱۷ خواهش می کنم خانمها و آقایانی که موافقت قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۱۸ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۸ - شهروانی کل کشور میتوانند با موافقت مقامات امنیتی کشور برای بیگانگان بدون تابعیت یا خارجیانی که بجهاتی قادر به تحصیل گذرنامه کشور متبوع خود نیستند و اقامتگاه دائمی آنان ایران باشد برگت گذر بیگانگان صادر نماید این برگت دلیل تابعیت ایرانی دارنده یا همراهان او محسوب نمیشود.

تبصره ۱۵ - برگت فوق بخارجیانی داده میشود که علاوه بر شرایط مذکور در ماده بالا اجازه بازگشت بایران بآنها داده شده باشد.

تبصره ۲۵ - نام فرزندان کمتر از ۱۸ سال این قبیل افراد در برگت گذر والدین و همچنین نام زن در برگت گذر شوهر بشرط آنکه واجد شرایط مذکور در این ماده باشند ثبت می شود و استفاده جداگانه از این برگت بوسیله همراهان ممنوع است.

رئیس - در ماده ۱۸ نظر دیگری نیست؟ (اظهاری نشد) رأی میگیریم بماده ۱۸ خواهش میکنم خانمها و آقایانی که موافقت قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۱۹ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۹- مدت اعتبار برگ گذر بیگانگان از تاریخ صدور بیکسال است و دارنده آن برای هر بار خروج از کشور باید تحصیل اجازه نماید.

رئیس - نسبت بماده ۱۹ نظری نیست؟ (اظهاری نشده) رأی می گیریم بماده ۱۹ خواهش می کنم خانم‌ها و آقایانی که موافقت قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۲۰ قرائت می شود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۲۰- در موارد زیر ممکن است به پیشنهاد وزارت کشور و تصویب هیئت وزیران بجای گذرنامه پروانه گذر صادر بشود:

- ۱- برای تشرف بمکه معظمه و عتبات مقدسه.
- ۲- برای کارکنان وسائط نقلیه آبی و هوایی.
- ۳- برای رفت و آمد اتباع دولت شاهنشاهی که در نقاط مرزی کشور نقاط واقع در سواحل و جزایر خلیج فارس و دریای عمان (دریای مکران) سکونت دارند بمناطق مرزی مجاور و نواحی جنوبی خلیج فارس.

تبصره ۱- حدود مناطق مرزی و ساحلی و همچنین نقاط مرزی مجاور و نواحی جنوبی خلیج فارس به پیشنهاد وزارت کشور و تصویب هیئت وزیران تعیین خواهد شد.

تبصره ۲- شرایط و ترتیب صدور و مدت اعتبار و مرجع صدور پروانه‌های گذر مذکور در این ماده و هزینه‌هایی که برای صدور آنها ممکن است دریافت شود بموجب آئین‌نامه اجرائی این قانون خواهد بود.

رئیس - نسبت بماده ۲۰ نظری نیست؟ (اظهاری نشده) رأی می گیریم بماده ۲۰ خواهش میکنم خانم‌ها و آقایانی که موافقت قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۲۱ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۲۱- در مورد کسانی که بمنظور ترک تابعیت قصد خروج از کشور را دارند بشخص وزارت امور خارجه پروانه گذر صادر خواهد شد.

رئیس - در ماده ۲۱ نظری نیست؟ آقای گودرزی بفرمایند.

گودرزی (معاون وزارت امور خارجه) - باید گذرنامه با پروانه گذر باشد کلمه گذرنامه یا افتاده است. **کلانتر هومزی -** جزء همان اصلاحاتی است که قبلاً عرض کردم.

رئیس - نظردیگری نیست؟ (اظهاری نشده) نسبت بماده ۲۱ رأی می گیریم خانمها و آقایانی که موافقت خواهش می کنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۲۲ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۲۲ - وزارت امور خارجه میتواند در موارد لزوم بنسب با موافقت وزیر امور خارجه برای کسانی که بمأموریت‌های خاص اعزام میشوند بجای گذرنامه برگت مسافرت انفرادی و یا دسته جمعی صادر نماید. مشخصات برگتهای مذکور در آئین‌نامه اجرائی این قانون تعیین خواهد شد.

رئیس - در ماده ۲۲ نظری نیست؟ (اظهاری نشده) نسبت بماده ۲۲ رأی می گیریم خانمها و آقایانی که موافقت خواهش می کنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۲۳ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۲۳- پروانه‌های مذکور در ماده ۲۰ و همچنین برگت بازگشت موضوع ماده ۱۶ از نظر این قانون در حکم گذرنامه است.

رئیس - در ماده ۲۳ نظری نیست؟ (اظهاری نشده) نسبت بماده ۲۳ رأی می گیریم خانمها و آقایانی که موافقت خواهش می کنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۲۴ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۲۴ - گذرنامه برای مسافرت بکلیه کشورها اعتبار دارد مگر دولت در موارد مقتضی مسافرت اتباع ایران را به بعضی از کشورها ممنوع و یا ممنوع نموده باشد نحوه اجرائی بمقتضای ماده ضمن آئین‌نامه اجرائی این قانون تعیین خواهد شد.

رئیس - در ماده ۲۴ نظری نیست؟ (اظهاری نشده) نسبت بماده ۲۴ رأی می گیریم خانمها و آقایانی که موافقت

خواهش میکنم قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۲۵ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۲۵ - در صورتیکه گذرنامه غیر قابل استفاده و یا منقود شود پس از رسیدگی لازم گذرنامه دیگری با اخذ هزینه‌های صدور صادر می شود.

هرگاه قابل استفاده نبودن یا فقدان گذرنامه ناشی از عمل متصدیان مسئول باشد برای بقیه مدت اعتبار گذرنامه جدید بدون دریافت هزینه‌های صدور صادر خواهد شد.

رئیس - در ماده ۲۵ نظری نیست؟ (اظهاری نشده) نسبت بماده ۲۵ رأی می گیریم خانمها و آقایانی که موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۲۶ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۲۶ - نام اطفال کمتر از ۱۸ سال تمام که همراه هریک از والدین یا جد یا جد پدری یا مادری یا زن پدر یا شوهر مادر و یا خواهر و برادر خود مسافرت میکنند در صورت درخواست ولی یا قیم آنها بر حسب مورد در گذرنامه اشخاص مذکور ثبت خواهد گردید.

رئیس - در ماده ۲۶ نظری نیست؟ (اظهاری نشده) نسبت بماده ۲۶ رأی می گیریم خانمها و آقایانی که موافقت خواهش میکنم قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۲۷ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۲۷ - نام نوزادانی که از زنان ایرانی مقیم خارج هنگام توقف مادر در ایران متولد میشوند در گذرنامه مادر ثبت می شود و در این مورد نیازی بجلب موافقت پدر نیست همچنین در مواردیکه در خارج از ایران شوهر ایرانی در کشور محل تولد نوزاد حاضر نباشد.

رئیس - در ماده ۲۷ نظری نیست؟ (اظهاری نشده) نسبت بماده ۲۷ رأی می گیریم خانمها و آقایانی که موافقت خواهش میکنم قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۲۸ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۲۸ - برای يك خانواده که با هم مسافرت

میکند در صورت تقاضای يك گذرنامه صادر میشود و نام زن و اولاد کمتر از ۱۸ سال در آن ثبت خواهد شد هیچ يك از همراهان مستقلاً حق استفاده از گذرنامه را ندارد و در صورتیکه بخواهد از دارنده گذرنامه جدا شود باید گذرنامه جداگانه تحصیل نماید.

رئیس - در ماده ۲۸ نظری نیست؟ (اظهاری نشده) نسبت بماده ۲۸ رأی می گیریم خانمها و آقایانی که موافقت خواهش میکنم قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۲۹ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۲۹ - اعتبار گذرنامه از تاریخ صدور سه سال است و پس از انقضاء مدت مذکور برای سه سال دیگر قابل تمدید میباشد.

شهریانی کل کشور مجاز است اوراق و سوابق زائد بایگانی اداره گذرنامه را که مدت اعتبار گذرنامه‌های آنان منقضی گردیده بشخص خود معدوم نماید.

تبصره - در صورتیکه دارنده گذرنامه در خارج از کشور ظرف سه ماه برای تمدید یا تجدید گذرنامه اقدام ننماید تمدید و یا تجدید آن موقوف بکسب اجازه مأمورین سیاسی یا کنسولی مربوط از وزارت امور خارجه خواهد بود.

رئیس - در ماده ۲۹ نظری نیست؟ (اظهاری نشده) نسبت بماده ۲۹ رأی می گیریم خانمها و آقایانی که موافقت خواهش میکنم قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۳۰ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۳۰ - هر ایرانی که بدون گذرنامه یا اسناد در حکم گذرنامه از کشور خارج شود بحسب تأدیبی از دو تا شش ماه یا پرداخت غرامت از دو هزار ریال تا بیست هزار ریال و یا هر دو مجازات محکوم میشود.

رئیس - در ماده ۳۰ نظری نیست؟ (اظهاری نشده) نسبت بماده ۳۰ رأی می گیریم خانمها و آقایانی که موافقت خواهش می کنم قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۳۱ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۳۱ - هر ایرانی که از نقاط غیر مجاز وارد

کشور شده یا از کشور خارج شود بیک تاسه ماه حبس تأدیبی محکوم خواهد شد و در صورتیکه مرتکب بدون داشتن گذرنامه یا اسناد در حکم گذرنامه از مرز غیر مجاز وارد دویا خارج شده باشد بعداً اکثر مجازات حبس یا غرامت مذکور در ماده ۳۰ محکوم می شود.

رئیس - در ماده ۳۱ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت به ماده ۳۱ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش می کنند قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۳۲ قرائت می شود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۳۲ - هر کس گذرنامه ایرانی یا اسناد در حکم گذرنامه را که در این قانون تعریف شده جعل نماید یا با علم بمجهول بودن آنرا مورد استفاده قرار دهد بحبس مجرد از دو تا پنج سال محکوم می شود.

رئیس - در ماده ۳۲ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت به ماده ۳۲ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش می کنند قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۳۳ قرائت می شود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۳۳ - هر کس برای دریافت گذرنامه برای خود بنام دیگری اسناد و مدارک خلاف واقع یا متعلق به غیر را عالمأً عامداً بمراجع مربوط تسلیم نماید بحبس تأدیبی از دو ماه تا شش ماه محکوم می شود و در صورتی که عمل او منجر بصدور گذرنامه شود بحبس تأدیبی از دو ماه تا دو سال محکوم خواهد شد.

رئیس - در ماده ۳۳ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت به ماده ۳۳ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش می کنند قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۳۴ قرائت می شود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۳۴ - هر کس از گذرنامه یا اسناد در حکم گذرنامه متعلق بدیگری برای ورود بکشور یا خروج از آن استفاده نماید بحبس تأدیبی از دو ماه تا یکسال محکوم می شود.

رئیس - در ماده ۳۴ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت به ماده ۳۴ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت

خواهش می کنند قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۳۵ قرائت می شود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۳۵ - هر مستخدم دولت اعم از کشوری و لشکری عالمأً بدون رعایت قوانین و مقررات مربوط در اجرای وظیفه خود عالمأً و عامداً گذرنامه یا اسناد در حکم گذر نامه بدهد بحبس مجرد از دو تا پنج سال محکوم می شود.

رئیس - در ماده ۳۵ نظری نیست؟ آقای شیخ الاسلامی بفرمایند.

شیخ الاسلامی - عالمأً دو جا تکرار شده اولی زائد است.

رئیس - حذف می شود. نظر دیگری در ماده ۳۵ نیست؟ (اظهاری نشد) خانمها و آقایانیکه با این ماده و اصلاح آن موافقت خواهش می کنند قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۳۶ قرائت می شود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۳۶ - هر مستخدم و مأمور دولت اعم از کشوری و لشکری که برای عبور غیر مجاز اشخاص بخارج از کشور بنحوی از انحاء مساعرت و یا تسهیل وسیله نماید به حبس تأدیبی از سه ماه الی یکسال محکوم خواهد شد.

رئیس در ماده ۳۶ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت به ماده ۳۶ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش می کنند قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۳۷ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۳۷ - هر کس برای تحصیل گذرنامه عالمأً عامداً بقصد تقاب هر گونه اطلاع مربوط بخود و همراهان را که در صدور گذرنامه مؤثر است بر خلاف واقع در پرسش نامه ذکر نماید بشرط استفاده از گذرنامه به حبس تأدیبی از دو ماه تا شش ماه محکوم خواهد شد متن پرسشنامه وسیله آئین نامه اجرائی این قانون تعیین خواهد شد.

رئیس - در ماده ۳۷ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت به ماده ۳۷ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنند قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۳۸ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۳۸ - گذرنامه هائی که تا تاریخ تصویب این قانون وسیله مقامات صلاحیتدار صادر گردیده و مدت پنجساله آنها خاتمه نیافته است تا خاتمه مدت معتبر است و برابر مقررات سابق تمدید خواهد شد.

رئیس - در ماده ۳۸ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت به ماده ۳۸ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنند قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۳۹ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۳۹ - آئین نامه های مربوط به هزینه صدور گذرنامه و سایر آئین نامه های دیگر اجرائی این قانون از طرف وزارت امور خارجه، وزارت کشور، وزارت دادگستری و وزارت علوم و آموزش عالی و وزارت دارائی تهیه و پس از تصویب کمیسیونهای کشور، دارائی، دادگستری و امور خارجه مجلسین بموقع اجراء گذارده خواهد شد و تا تصویب آئین نامه های مزبور مقررات فعلی قابل اجراء است.

تبصره - در صورتی که تغییراتی در آئین نامه های مصوب ضرورت پیدا کند بتصویب کمیسیونهای مربوط مجلسین خواهد رسید.

رئیس - در ماده ۳۹ نظری نیست؟ آقای مهندس صائبی بفرمایند.

مهندس صائبی - عرض کنم بعد از وزارت دادگستری باید وزارت علوم و آموزش عالی باشد کلمه وزارت افتاده است.

رئیس - آقای شیخ الاسلامی بفرمایند.

شیخ الاسلامی - در سطر اول، و سایر آئین نامه های دیگر اجرائی این قانون نوشته شده است این کلمه دیگر زائد است.

رئیس - اصلاح میشود نظر دیگری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت به ماده ۳۹ با این دو اصلاح رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنند قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۴۰ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۴۰ - از تاریخ اجرای این قانون، قانون گذرنامه مصوب سال ۱۳۱۱ آئین نامه های مربوط بان و مواد ۱۰۷ و ۱۰۸ قانون جزا و همچنین قوانین مربوط به گذرنامه تحصیلی و سایر قوانینی که با مواد این قانون مغایرت دارد در آن قسمت که مغایر است لغو میگردد.

رئیس - در ماده ۴۰ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت به ماده ۴۰ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنند قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد کلیات آخر لایحه مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد). نسبت به لایحه رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنند قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. لایحه برای تصویب بمجلس سنا فرستاده میشود.

۸ - اعلام وصول وقرائت نامه های مربوط بدو فقره لایحه قانونی از مجلس سنا

رئیس - لوابیحی از مجلس سنا رسیده است برای اطلاع مجلس قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

گزارش کمیسیون شماره ۱۶ (خارجی) در قبال لایحه شماره ۶۶۷۸ مورخ ۱۳۴۹/۴/۱۴ دولت راجع بپرتکل الحاقی بموافقتنامه راجع بحل مسائل مرزی و مالی بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی مورخ دوم دسامبر ۱۹۵۴ برابر یازدهم آذرماه ۱۳۳۳ در مورد تعیین و تثبیت مرز جدید بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در دریاچه های پشت سد مخزنی ارس و سد انحرافی میل و مغان در جلسه روز دوشنبه ۱۳۴۹/۸/۲۵ مطرح و بتصویب مجلس سنا رسید.

اینک لایحه قانون مزبور جهت تصویب آن مجلس محترم بضمیمه ایفاد میگردد.

رئیس مجلس سنا - جعفر شریف امامی

رئیس - لایحه بکمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

ریاست محترم مجلس شورای ملی

عطف بنامه شماره ۴۴۴/۲۵۱۱۹ ل ق مورخ ۱۳۴۹/۱/۳۰ آن مجلس محترم گزارش کمیسیون شماره ۵

(اقتصاد) در قبلا بجه شماره ۲۴۸۹۰ مورخ ۱۳۴۸/۷/۲۰ دولت راجع بمواد الحاقی بقانون تأسیس مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران در جلسه روز دوشنبه ۲۵ آبان ماه ۱۳۴۹ مطرح گردید و بنا بر اصلاحاتی بتصویب مجلس سنارسید. اینک لایحه قانون مزبور که اصلاح شده است جهت تصویب مجدداً آن مجلس محترم بضمیمه ایفاد میگردد. رئیس مجلس سنا - جعفر شریف شریف امامی رئیس - اصلاحات مجلس سنا به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

۹- اعلام وصول وقرائت سه نامه رسیده از دولت در اجرای قانون نحوه خرید ماشین آلات رئیس - نامه هائی از دولت رسیده است برای اطلاع مجلس قرائت میشود (بشرح زیر خوانده شد)

ساحت مقدس مجلس شورای ملی با رعایت ماده واحده و قانون نحوه خرید ماشین آلات و سایر لوازم برای اجرای طرحهای مصوب برنامه های عمرانی کشور، مصوب ۲۴ خرداد ماه ۱۳۴۵ موافقت نامه اعتباری بمنظور تأمین ۸۵ درصد هزینه های ارزی قرارداد احداث کارخانه روغن سازی پلایسکاه تهران که جمع کل هزینه ارزی آن بالغ بر ۶۹۰۰۰۰۰ لیره استرلینگ است با مؤسسه واربورگ انگلستان در تاریخ نهم نوامبر ۱۹۷۰ منعقد گردیده است. اعتبار مذکور در ۱۶ قسط متوالی و متساوی ششماه بصورت سفته باز پرداخت میگردد و به مانده اقساط باز پرداخت نشده بهره ای از قرار ۵٪ درصد در سال تعلق خواهد گرفت و سررسید اولین قسط اصل ۱۵ دسامبر ۱۹۷۲ میباشد.

این گزارش در اجرای تبصره (۲) ماده واحده فوق الذکر تقدیم میگردد. امیر عباس هویدا ساحت مقدس مجلس شورای ملی با رعایت ماده واحده و قانون نحوه خرید ماشین آلات و سایر لوازم برای اجرای طرحهای مصوب برنامه های عمرانی کشور، مصوب ۲۴ خرداد ماه ۱۳۴۵ موافقت نامه اعتباری بمنظور تأمین ۸۵ درصد هزینه های ارزی قرارداد خرید دیزل ژنراتورهای ۳۰۰۰ و ۱۵۰۰ کیلوواتی که جمع کل هزینه ارزی آن بالغ بر ۲۷۱۵۲۰۰ لیره استرلینگ است با شرکت انگلیسی ها و کرسیدلی الکتریک اکسپورت لیمیتد در تاریخ ۸ نوامبر ۱۹۷۰ منعقد

گردیده است. اعتبار مذکور در ۲۰ قسط متوالی و متساوی ششماه بصورت سفته باز پرداخت میگردد و به مانده اقساط باز پرداخت نشده بهره ای از قرار ۵٪ درصد در سال پس از تاریخ ۲۰ دسامبر ۱۹۷۱ تعلق خواهد گرفت و سررسید اولین قسط اصل ۲۰ ژوئن ۱۹۷۲ میباشد. این گزارش در اجرای تبصره (۲) ماده واحده فوق الذکر تقدیم میگردد. امیر عباس هویدا

ساحت مقدس مجلس شورای ملی با رعایت ماده واحده و قانون نحوه خرید ماشین آلات و سایر لوازم برای اجرای طرحهای مصوب برنامه های عمرانی کشور، مصوب ۲۴ خرداد ماه ۱۳۴۵ موافقت نامه اعتباری بمنظور تأمین ۸۰ درصد هزینه های ارزی قرارداد های آی - آر - ۷۴ الف و ب که جمع کل هزینه ارزی آن بالغ بر ۳۹۲۳۶۵ مارک آلمان است با شرکت یراون باوری آلمان در تاریخ ۱۷ آبان ۱۳۴۹ منعقد گردیده است اعتبار مذکور در ۲۰ قسط متوالی ششماه بصورت سفته باز پرداخت میگردد و به مانده اقساط باز پرداخت نشده بهره ای از قرار ۶ درصد در سال تعلق خواهد گرفت و سررسید اولین قسط اصل ۲۴ ژوئن ۱۹۷۱ میباشد. این گزارش در اجرای تبصره (۲) ماده واحده فوق الذکر تقدیم میگردد. امیر عباس هویدا

۱۰- قرائت دستور و تعیین موقع جلسه بعد - ختم جلسه رئیس - دستور جلسه آینده قرائت می شود. (بشرح زیر خوانده شد)

دستور جلسه ۲۱۳ روز یکشنبه اول آذرماه ۱۳۴۹
۱- گزارش يك شوری تفریغ بودجه سال ۱۳۴۷ مجلس شورای ملی. شماره ترتیب چاپ ۱۴۲۸
۲- گزارش يك شوری اعتبار اضافی سال ۱۳۴۹ شماره ترتیب چاپ ۱۴۳۱
۳- گزارش شور دوم خدمت و وظیفه عمومی. شماره ترتیب چاپ ۱۴۲۴

رئیس - با اجازه خانم ها و آقایان جلسه امروز را ختم میکنیم جلسه آینده ساعت ۱۰ صبح روز یکشنبه اول آذرماه خواهد بود. (ساعت دوازده و بیست و پنج دقیقه جلسه ختم شد) رئیس مجلس شورای ملی - عبدالله ریاضی